

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

NrulŪ 8.

SIBIIŪ, 15 AUGUSTŪ 1894.

AnulŪ XXV.

ÎNAINTE DE ADUNAREA GENERALĂ DELA SEBEȘŪ.

Încă puține zile, și Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului românŪ va întruni pre membrii sei în plăcutulŪ orașŪ alŪ Sebeșului la adunarea sa generală anuală, dându-le dorita ocașiune a se revede și a se sfătuí împreună în preamomentósa caúsa a vieței nóstre spirituale.

Arareorí s'a ținutŪ acéstă adunare în împregiurări din afară atâtŪ de serióse, ba chiarŪ triste, ca cea de față, când scóla nóstră este supusă la grele cercări, când biserica nóstră e lovită în credința sa strămoșescă, când mulți din cei mai devotați fií ai poporului nostru, cari aŪ reclamatŪ drepturile lui neprescriptibile de individualitate națională în patria nóstră poliglotă, sunt condamnați la grele pedepse. Dar cu atât mai sântă datorința avem, a ne presenta în numărŪ câtŪ mai mare la aceste sêrbări ale literaturéi și culturéi nóstre naționale, și a ne pune cu tótă energia, în strinsă solidaritate, în serviciulŪ sântéi caúse a culturéi și luminei, reamintindu-ne nóue și arêtându lumei, că una e inteligința română cu poporulŪ românŪ, și una voiesce a fi în vecí!

Literatura și cultura unuí poporŪ sunt productulŪ cugetărei, simțirei, voinței lui, espresiunea vieței lui interne, fotografia chipului lui; și orí câte momente amŪ afla într'ênsele, cari esprimă adevêruri eterne, nealterabile, și prin acéstă le imprimă caracterulŪ clasicității, totuși literatura tuturorŪ popórelorŪ are și caracterulŪ naționalŪ alŪ poporului, ce

o a produsă: la mulți aceeași idee, dar în diferite limbi; aceeași fință, dar în diferite forme; același spirit, dar în diferite daruri.

De aceea sărbările popórelorú din vechime aú fostú es-presiunea caracterului lorú, și totú așa e și astăzi. De aceea și adunările Asociațiunei nóstre sunt sărbători cu caracterú naționalú românescú ale poporului nostru și ca atari inteli-gibile pentru toți, plăcute pentru toți, căci sunt *ale nóstre*.

Raportulú, ce on. comitetú centralú va presenta adunării generale, va da sémă despre lucrările de progresare, stagnare, eventualú chiarú óre-care regresare ale Asociațiunei dela ultima ei adunare generală dela Năseudú din tótna anului espiratú până la adunarea presentă. Fără a preocupa opiniunea pu-blicului nostru în privința acésta, putem prognostisa după semne, că anulú espiratú n'a fostú și n'a pututú fi din cei mai mănoși; dar de acésta nu avem nici se ne mirăm, nici se ne descuragiámú. Căci evenemintele politice, cari în tim-pulú din urmă s'aú succedatú cu atâta repejune și chiarú vehe-mență în patria nóstră, aú atrasú atențiunea poporului nostru în măsură deosebită, aprópe esclusivú asupra lorú, așa în-câtú tóte celelalte terene ale vieței nóstre publice, și astfelú și alú literaturéi, aú trebuitú se suferé o păgubitóre post-punere și îngustare. Din acésta causă multe despărțeminte nu s'aú pututú întruní în cursulú anului, ci d'abia acum în zilele din urmă, altele aú fostú interđise de autorită-țile politice, și colectarea mijlócelorú materiale preste totú a fostú fórte îngreuiată. Avem însă firma convingere, că acestú golú în curéndú se va plini, și poporulú nostru în scurtú timpú iară va puté da Asociațiunei transilvane, unuia din focarele culturéi sale, îngrijirea și iubirea aceea, ce légă pre fiică de mamă. În specialú e de doritú, ca se devină o datorință plăcută pentru fiă-care Românú, a face parte din acésta Aso-ciațiune, a conlucra, fiă care după puterea sa, la prosperarea acesteí nobile însoțiri, a-i jertfi cu plăcere filerulú seú, cu-noscințele și desteritățile sale, a se adăpa pe sine și pre toți

ai seî din apa cea viuă a literaturii și culturii sale naționale și a se feri pre sine și pre ai seî de acea beătură infectă, carea sub pseudonimul de cultură se ofere pe ulițe cu reclame nerușinate și tinde la slăbirea și chiară la nimicirea simțemântului nostru naționalu.

Luptele cele grele, ce ni se impună pe tôte terenele vieței, se oțelescă puterile năstre; și în specială literatura și cultura se ne fiă unū idealū, spre care se nesuimū în tôte împregiurările, din tătă inima năstră; și atunci unū rolū onorificū în concertulū liberū alū popórelorū civilisate ale lumii ne e asiguratū.

La revedere dar în Sebeșū, unulū din primele orașe transilvane, care la 1872, priimi Asociațiunea înlăuntrulū vechilor sale zidurī, la o nouă serbare a întrunirei iubitei năstre Asociațiunii, la năue lupte, la năue succese în calea progresulū, ce suntem chiămați a pregăti poporulū nostru!

CUVĚNTŪ DE DECHIDERE

rostitū de dlū Partenie Cosma, ca delegatū alū comitetulū Asociațiunii transilvane, la adunarea de constituire a despărțemântulū Săliștei, ținută la 22 Iuliu 1894 n.

Domnilorū!

Adunarea generală din Reghin, ținută în vara anului 1890, luând la revisiune arondarea vechie a despărțemintelorū, conformū propunerei comitetulū centralū, făcută în urma dorinței esprimate de repetite-orī din partea factorilorū competenți ai acestui cercū, a creatū cu centrul în Săliște unū nouū despărțemētū.

Comitetulū încă de atunci a luatū măsurile necesare pentru organizarea acestui despărțemētū, denumindū pe dlū protopopū Dr. N. Maier de directorū provisorū încredințatū cu organizarea.

Sunt aprópe patru ani de atunci, patru ani din cei mai mănoși și despărțemētulū acesta încă n'a ajunsū nici la stadiulū începutulū, încă n'a apucatū sē se constituē.

Comitetulū centralū, când a propusū crearea acestui cercū, reclamatū de Dvóstră, a fostū de convingerea, că satisface justelorū pretensiuni culturale a celui mai puternicū și mai curatū

cercu românescu din patrie, și că prin aceea că îl emancipază de tutela Sibiului, îl va ambiționa ca să se afirme de aceea ce este și trebuie să fie — de primul între toate despărțimintele Asociațiunii.

Durere însă, că raporturile sociale din centrul cercului, — pentru că eu nu-mi pot explica altfelu acestu fenomen — n'a justificat acceptările comitetului central — că s'a întâmplat și în acestu bine situat și în alte privințe foarte mândru cercu, aceea ce nu s'a putut evita în despărțământul Gârbăului, situat rău, din comune micste, sêrace, sfâșiate prin frecări confesionale, fără inteligență laică și fără locu potrivit pentru centru, că aprôpe patru ani a stagnat fără nici o activitate, ear acuma vine, și prin rostul conducătorului ales în modu interimalu din partea comitetului centralu, însuși cere ca să i se prolongească minoritatea, să se contopescă érași în despărțământul Sibiului, până când va veni inteligența la convingere, că pôte conduce unu despărțământu și va cere ea însa-și reînființarea.

Comitetul centralu însă și după acéstă esperință tristă nutrește mai bune păreri despre inteligența și despre poporul acestu cercu.

Dvóstră, cari așa dicându și de și vedeți în mijlocul Dvóstre óspeți, mai cu sémă români, cari vin anume ca se cunoscă vestita Seliște, cu petrecerile ei, cu ospitalul poporú alú ei, cu specialul portu femeescu și cu frumósa rasă de femei a ei, — nu potú crede ca numai pentru o instituțiune culturală și națională cum este „Asociațiunea transilvană“ să nu aveți simț.

Unu centru românescu mai bine situat ca Seliștea nu-ți poți închipui.

Aveți la unu locu pretură, judecătorie cercuală, s'aú județu cum diceți dvóstră, protopopú, scóle centrale cu mulți învêțatori relativ bine salarisați, comercianți, industriași, totú din siulú d-vóstre, mai multe reuniuni de utilitate publică și o piétă binecercetată, cu unu cuvântu totú ce astăzi aici la noi este posibilú și folositorú pentru administrațiunea bisericescă și civilă, pentru justiție și pentru alte necesități ale vieței, — pôte lipsi aici unú organú conducătorú pentru cultura poporului românú?

Eú așa cred, că nu!

Nu pôte admite Seliștea, ca ea să fie admirată și exploatată de străini numai pentru esteriorulú ei, ci trebuie să nisuéscă, trebuie să se ambiționeze a deveni cercetată și stimată pentru pre-

stațiunile sale reale și intensive, cu deosebire pe terenul cultural și industrial, de care este condiționată existența acestui popor deștept.

Trebue să se ambiționeze a deveni aceea ce este chemată să fie: *foculăru de cultură, de industrie și de comerț* pentru întregul cercul, *conducătorul cercului* întru a răspândi în popor *învățătura în toate direcțiunile* după cum dispune §. 5 din regulament.

Cine poate fi chemat, dacă nu Seliștea ca să esecute cu succes unele din scopurile Asociațiunei, normate în amintitul §. alu regulamentului cum sunt d. e. p.: c) d) e) și f).

„prin stăruința ca pe lângă scólele populare să se înființeze și sustină scóle de pomăritu, de grădină și alte economii de modelu“;

„prin disertațiuni populare și învățături despre economie, industrie, și comerț“;

„prin îngrijirea ca să se îndemne poporul a îmbrățișa pe întrecute, deosebitele ramuri de industrie și de comerț“;

„prin îndemnarea poporului la înființarea de însoțiri între sine, prin care să se ajute fie-care individ sau membru al acelei însoțiri în întreprinderi folositoare“ ?

N'aveți decât să aduceți drept exemplu pe comuna Cacova situată în acest cerc, pentru-ca să dovediți poporului, cât folos poate aduce pomăritul cultivat cu pricepere de lucru.

N'aveți decât să consultați punga d-vóstre, ca se aflați, ce sume enorme dați ca proprietari de pământuri intra și estravilane altor proprietari de categoria d-vóstră, cari cultivă grădinăritul, pentru legumele de prima necesitate, fără care nu poate fi casa unui țeran român.

Unde sunt mai multe răsboie pentru industria de casă decât aici în comuna centrală? și totuși un articol, fără care nici o femeie nu poate fi — pachiolul — nu-lu știu produce istetele țesetore ale d-vóstre, ci trebue să-lu cumpărați cu bani scumpi dela Sasi din Sibiu, ba aceia cari fac lusc și în îmbrăcăminte țărănescă plătesc bani grei străinilor și pentru alte lucruri, cari aparțin la industria de casă, — pentru-că nu este o conducere expertă pentru dezvoltarea acestui ram, pentru d-vóstră foarte lucrativ alu industriei de casă, pentru care guvernul cheltuiesc sume enorme între Secu, cu cari și d-vóstră veți fi necesitați să țineți concurență în dezvoltare, dacă voiți ca să nu dispară acest mijloc de esistență pentru acest cerc.

Ba aveți mare necesitate și de aceea ca să puneți stavilă falsificării frumosului port femeescă specială „săliștenescă“, carele de unu timpū încóce a începutū a se corci prin adoptarea unor motive streine, stricăcioșe pentru gustulū esteticū și pentru portulū românescū, carele numai păstrându-și originala sa simplitate și eleganță are valóre națională.

Dar despre îmbrățișarea comerciului, cine va puté mai cu efectū capacita pe poporulū acestui cercū, decâtū d-vóstră, sălișteni? cariī a-ți începutū a esecuta idea unei mici societăți din trecutū, din care numai unulū mai este în vieță și din care facea parte și fie iertatulū Florianū, fostulū notarū alū d-vóstră idea de a ve respândi prin comunele din câmpie și a ocupa ca neguțătorī loculū jidanilorū, cariī ca mici comercianți nu numai exploataū și exploatează pe blândulū poporū românescū, dar totodatā ilū demoraliséză și-l aducū la sapă de lemnū, pe cândū apostoliī d-vóstră, pe lângă aceea că și ei facū treburī bune, totodatā forméză și unū elementū moralisătorū și civilisătorū pentru acelū poporū scăpatū.

Nu voiū se ve mai întrețin cu indicarea altorū cestiuni culturale, care aū lipsă să fie îmbrățișate și conduse de Asociațiunea noastră, dacă vrem se ținem pasū cu spiritulū timpului și să susținem concurența cu celelalte popóre din statulū nostru mai favorisate și grație acestei împregiurări mai înaintate în cultură. Făcutū odatā începutulū, veți afla d-vóstră ce mai este de întreprinsū pre acest terenū fórte vastū, pe care ómenii maturi, potū lucra în cea mai bună armonie orī de ce vederi politice și orī de care confesiune ar fi ei, pentru că aici obiecte de natură politică și religionară nu se potū pertracta, ve rogū numai să priviți la reuniunea maghiară de cultură, abia de câți-va anī înființată cu cât zelū lucră aceea pe tóte terenele culturale și sociale! Ce rezultate și morale, dar mai alesū materiale póte aceea aréta după 9 anī de esistență față de reuniunea noastră, care esistă deja de 32 de anī.

Adevératū, că în situațiunea actuală politică. noi nu putem dispune de acelū spriginū puternicū, de care are Kulturngyletulū parte, dar în fine totū ce póte ea face pentru elementulū maghiarū, putem și noi face pentru elementulū românū, numai zelū și voință tare se avem.

Dechiarū adunarea cercuală de deschisă.

TESTAMENTULŢI IOANŢI OTTETELEŞANU.

Am publicatŢi la altŢi locŢi alŢi numŢerului de faŢă broşura intitulatŢi : „FundatŢiunea *IoanŢi OtteteleşanŢi* şi Academia Română“. De asemenea amŢi publicatŢi la altŢi locŢi alŢi acestui numŢerŢi concursulŢi pentru primirea a 15 fetiŢe în institutulŢi IoanŢi OtteteleşanŢi, ce se va deschide la 1 Octobrie a. c.

ŢinemŢi de datorinŢa acestui organŢi alŢi AsociaŢiunii transilvane, a face cunoscuŢi pre stimaŢii sei lectorŢi şi cu memorabilulŢi testamentŢi, prin care fericitulŢi IoanŢi OtteteleşanŢi lasă totŢa considerabila sa avere, după mŢrtea soŢiei sale Elena născ. Filipescu, pentru întemeierea şi susŢinerea acesteŢi scŢole.

După publicaŢiunea premenŢionatŢi, acelŢi actŢi memorabilŢi, scrisŢi de mână testatorului însuşi, se cuprinde în următorulŢi textŢi :

Diată.

VoescŢi ca după încetarea mea din vieŢă se se urmeze cu averea mea precum josŢi urmŢză :

1. LasŢi soŢiei mele Elena, născute Filipescu, totŢa averea mea mişcătŢore, banŢi, efecte, valori, scule, mobile, creanŢe şi ori-ce s'ar găsi.

2. LasŢi pe soŢia mea uzufructuară generală pe totŢa averea mea nemişcătŢore cu dispensă formală de garanŢie.

Va putŢe prin urmare D-eŢi se arŢndeze fără licitaŢie, se transigeze chiarŢi ; va putŢe asemenea se vŢndă de bună voe şi chiar fără licitaŢie casa mea din Bucuresci cu totŢi loculŢi şi grădina ei, asemeni şi casa cu grădina şi loculŢi dela Măgurele ; cu banŢi prinşi după aceste vŢndări se va stinge datoria către CreditulŢi funciarŢi.

SoŢia mea va respecta dreptulŢi de uzufructŢi pe moşia Otelişu şi dreptulŢi de abitaŢiune pe Casa din curtea fostului meu otelŢi, concedate fostei mele soŢii Safta CâmpinŢnu ; şi fiind-că otelulŢi este vŢndutŢi, soŢia mea Elena va servi aceŢi 300 galb. pe anŢi chiriă D-eŢi Balş, cumpŢrătŢorea oteluluiŢi, până la încetarea din vieŢă a fostei mele soŢii Safta Câmpineanu.

3. DorescŢi şi rogŢi pe soŢia mea, se ia ca povăŢuitorŢi pe dd. IoanŢi I. Câmpineanu şi IoanŢi L. Kalinderu ; ear aceşti d-nŢi

mai târziu vor deveni administratorii fondului, pentru care josă se va dispune.

4. După încetarea din viață a soției mele, întréga mea avere va servi la facerea unui institut de fete române, cărora li se va da o creștere și educație de bune mume de familie, fără pretenție saă lăcs; prisosulă ce va rămăné după bugetulă anului, se va capitalisa, spre a se da zestre aceloră fete, care nu va fi nici măi multă nici măi puțină de căt doue sute de galbini uneia, No. 200 #.

5. Programulă de studiū pe bazele arătate de mine, și repartiția veniturilor în cheltueli anuale și în fondă pentru zestre se voră face de administratorii numiți de mine.

6. Administratorii numiți de mine vor fi în dreptă să numescă la rëndulă loră pe alții, ca astfelă să se perpetueze acestă dreptă de administrațiune prin delegațiile succesive.

7. În casulă în care s'ar sustinē și admite de oră-ce persone interesate, că legulă averă mele mobile pe care îl facă acestă institută, care se va crea, este nul, fiă pentru că este făcută unui stabilimentă, care nu va avē în faptă e existență materială în momentulă încetării mele din viață, fiă pentru veră-ce altă nulitate s'ar putea invoca în contra acestei dispozițiuni a înființării aședămentulă măi susă aratată, în asemenea cas, dic, legatulă în întregulă seă va fi privită ca făcută directamente Dluă Ioană L. Kalinderu, cu îndatorire și rugăciune, ce-ă fac, de a îndeplini în întregă dispozițiile mele susă arătate în privința înființării stabilimentulă.

8. În casulă în care s'ar întempla, ferescă Dumneđeă, ca soția mea să înceteze din viață înaintea mea, atunci averea mea, mobilieră ce-ă lăsasem în plină proprietate, va reveni totă aședămentulă, de care susă s'a vorbită seă Dluă Ioană L. Kalinderu, cu aceleași îndatoriri de măi susă.

9. Și celă după urmă; rogă pe prea iubita mea soție să me ierte de totă ce-ă voiă fi greșită în acestă lungă intervală de viațire între noi; totdeodată, o rogă, decă veniturile se voră măi mări și cheltuelile se voră împuțina, precum suntă încredințată, seă dacă nu va măi avē trebuințe de scule și parte din argintărie, să le vëndă și să începă singură, cu ajutorulă celoră măi susă numiți, acestă stabilimentă, care va fi și o distrație pentru D-ei, și o mulțumire sufletulă meă. Acestă însă nu este o îndatorire, ci numai o rugăciune.

Este bine înțeles, că dreptul de delegațiune îl vor avea dloră Ioană I. Câmpineanu și Ioană Lazară Kalinderu, imediat în momentul încetării mele din viață, că astfel dloră vor avea facultatea, pentru a se putea cu modul acesta perpetua dreptul de administrație, mai sus arătat, de a transmite după încetarea mea din viață dreptul de administrare la persoanele, în care vor avea încredere; acest drept se înțelege că va fi exercitat de fiă-care în ceea ce privesce persoana sa. *Asemenea dreptul eventual la moștenirea mea ală Dluă Ioană Lazară Kalinderu, ce îl dau prin acest testament, va trece în patrimoniul său în momentul încetării mele din viață, cu rugămintă, ca atât dănsul, cât și oră ce moștenitoră ală său, să execute cele de mai sus în privința fundării Institutului. Oră-ce altă testamentă anterioră este nulă în întregul său.*

Făcut în București astă-dzi nouă-spre-dece Martie Nr. 19 — 1876.

(Semnat) *Ioană Otteteleşanu.*

Carte de Danie.

Eă sub-semnată Ion Kalinderu, declară. că dăruiesc din propria mea voință și după bună chibzuință Academiei Române averea lăsată mie de întru fericire răposatul Ion Otteteleşanu, cu toate drepturile și îndatoririle, cu care a intrat în patrimoniul meu și în condițiunile următoare:

Inspirându-se de patriotice sentimente și urmându generosele pilde date în trecut de familia sa, Ion Otteteleşanu lasă, printr'un testament olograf din 19 Martie 1876, totă averea sa pentru ca „să servescă la facerea unui Institut de fete române, cărora li se va da o creștere și educație de bune mume de familie, fără pretenție sau lucș“.

Încetându din viață la 4 Decembrie 1888 soția sa, Elena Otteteleşanu, usufructuară a acelei averi, am fost pus în posesiune după articolul 7 al testamentului prin jurnal Nr. 6491 din 9 Decembrie 1888 al On. tribunală de Ilfov, Secția I, în calitate de legatară universală. Moștenitorii de sânge atacându însă validitatea testamentului, pentru respectarea voinței generosului testator și din iubire de țară, am luptat mai bine de (4) patru ani pentru a asigura și a spori averea lăsată.

Onor. Tribunală de Ilfov prin sentința din 27 Mai Nr. 297/1889 declară nulă legatulă făcută directă institutului și întări dispozițiunea testamentară subsidiară, care sună astfel:

„În cazul în care s'ar susține și admite de oră-ce persoane interesate că legatulă averei mele, pe care îl făcă acestă institut, care se va crea este nulă, fie pentru că este făcută unui

stabilimentu, care nu va avea în faptu o existență materială în momentul încetărei mele din viață, fie pentru ori-ce altă nulitate s'arū putē invoca în contra acestei dispozițiunii a înființării aședă-mētului mai susū arētatu, în asemenea casū, dicū, legatulū în întregulū sēū va fi privitū ca facutū directamente d-lui Ion L. Kallinderū, cu îndatorire și rugăciune ce-ī fac a îndeplini în întregū dispozițiunile mele susū arēate în privința înființării stabilimentului.“

Ear dispozițiunea finală a aceluī testamentū:

„Dreptulū eventualū la moștenirea mea, alū d-lui Ion L. Kallinderū, ce i-lū daū prin acestū testamentū va trece în patrimoniulū sēū, în momentul încetărei mele din viață, cu rugămintē, ca atâtū dēnsul cât și ori-ce moștenitorū alū sēū, se esecute cele de mai susū în privința fundărei institutului.“

Acēstā sentință a Tribunalului de Ilfovū a fostū confirmată prin decisiunea Curței de apelū, secția II-a din 26 Novembre 1890 și prin aceea a Înaltei Curți de casație și justiție din 2 Martie 1892, prin care s'a respinsū recursulū moștenitorilorū.

Acea avere, care se compune din: 1. Casa din Calea Victoriei No. 49 cu vasta sa grădină și atenețe, 2. Moșia Măgurele din Ilfovū. 3. Moșia Fundulū Kiseletū din Ilfovū, 4. Moșia Otteteleșū din Râmniculū-Vâlcea. Ear singura sarcină a acelei averi e o datorie cătră Creditulū funciarū ruralū, contractată de rēposatulū Ion Otteteleșanū cu ipotecă asupra moșiei Fundulū Kiseletū, care la prima Iulie va fi de 272,152 Lei 71 banī.

În testamentulū sēū Ion Otteteleșanū arētase dorința, ca soția sa, dacă împrejurările sale o vorū ajuta: „sē începā singură acest stabilimentū care va fi și o distracție pentru Domnia Eī și o mulțumire sufletului meū.“ Până la încetarea ei din viață dorința astfelū esprimatā nu s'a adusū la îndeplinire: voindū însă și rēposata Elena Otteteleșanū sē contribue la frumosulū aședēmētū hotărītū de soțul ei, legā spre acestū scopū după avintele testamentului ei: „Numerariulū ce se va mai găsi sēū efectele prisosindū peste sumele de mai susū și averea mișcatōre, de care așī mai putē dispune (suntū mai multe legate mai înainte), ca o resursă în favōrea celor dispuse de prea iubitulū întru fericire decedatulū meū soțū prin testamentulū sēū.“

Printr'o scrisōre adresată mie și găsitā la încetarea ei din viață arată dorința, ca Institutulū sē se facā la castelulū din Măgurele.

Dupā mōrtea Dōmnei Otteteleșanū, esecutōrea ei testamentară refuzândū a remite legatulū mie, care eram singurelū în dreptū a-lū primi, ear moștenitorii ei de sânge ridicândū o contestațiune, la a căreia judecare a luatū parte și esecutōrea testamentară, Onor. Tribunalū și Curtea de Apelū Secția I din Bucuresci prin decisiunea Nr. 129 din 21 Septembrie 1891, mi-aū recunoscutū singurū calitatea de legatarū universalū alū rēposatei, menținēndū însă totdeodată, până la judecarea asupra fondului, curatorele numitū de Tribunalū pentru administrarea părței acelei averi destinate institutului.

Când afacerea de punere în posesiune era pendinte dinaintea Inaltei Curți de Casație, și pentru a întâmpina unu procesă asupra fondului acestei moșteniri, a intervenit o transacțiune, autenticată la 26 Novembre 1892 sub Nr, 8694 de Tribunală de Ilfov Secția de Notariată; prin care mi s'a recunoscută dreptulă asupra averei legate de răposata Elena Ottetelesană și destinată institutului Ion Ottetelesană cu obligațiunea de a remite moștenitoriloră de sânge suma de lei 100,000, plusă jumătate din arginteria trecută în inventariă.

Acestă fondă, fiindă și elă afectată aceluiași înaltă scopă de binefacere și de răspândirea unei sănătoșe cultură cu menirea de a pregăti fete române pentru a fi bune mume de familie, precum și economiile făcute de mine din venitulă averei lui Ion Ottetelesană din ziua încetăreiă din viață a usufructuarei, 4 Decembre 1888, până la facerea actului de față, se cnpriindă în presenta donațiune ce fac Academiei Române, conformă compturiloră în bună regulă ce se vor preda.

Acelă venită era, când am intrată în posesiunea averei, de 89,000 lei, ear acum este după contractele de închiriere și de arândare ce le-am încheiată de 131,330 lei și se mai pôte spori prin vândarea Casei din Calea Victoriei Nr. 49, care e puțină productivă, pentru a întrebuița mai bine prețulă mare, ce-lă va obține și care mi s'a oferită deja. După decisiunea Curței de Apelă din 26 Novembre 1890, am încontestabilă dreptulă de a face o asemenea vândare; flă are prin urmare și acela căruia îi transmită tôte drepturile mele.

Considerândă, că răspunderea ce mi-a împus' o și încrederea ce mi-a dat' o răposatulă Ion Ottetelesană me îndatoréză a asigura atâtă buna îndeplinire a frumôșei, și pentru neamulă românescă roditorei sale voințe, cât și de a lua din vreme măsuri, pentru ca continuitatea și mersulă regulată ală așezământului să nu sufere nici o pedecă sau știrbire;

Acum când am îndeplinită și cutez, a dice, cu isbândă prima parte a misiunei mele, adecă de a asigura prin decisiuni cu putere de lucru judecată întrebuițarea acelei averi la scopulă defiptă de marinosulă testatoră, când am hotărât, pusă în lucrare și aprôpe terminată localulă neaperată trebuinciosă unei școlă de așa felă și când am întocmită cu ajutorulă unoră profesori esperimentați în ale învățământului o programă de studii, așa că școlă pôte să începă a funcționa chiar în anulă acesta;

Simțū nevoia de a asigura și cerința cea de a doua, așa de însemnată pentru propășirea operei, adecă continuitatea și funcționarea ei liniștită și sigură.

Cugetândă la nestatornicia și la scurta durată a vieței omenesci, și void de a face cu o oră mai înainte tôte sacrificiile, cari-mi stau în putere pentru binele aceluă așezământă, renunțū la satisfacerea morală de a-lă conduce eu însumi de a stăpâni averea sa cu deplină putere, fără altă limită de cât respectulă voinței testatorului și datoriile ce mi-le impune consciința mea și sentimentulă

binelui publică, satisfacere care ar fi fostă singura răsplată, ce o puteam aştepta pentru grijele mele şi munca mea;

Vedându asemenea din două procese noi, ce mi s'au inten-tat fără nici un temei şi care par îndreptate numai în contra persoanei mele, — căci scopul institutului este prea înalt pentru a le putea legitima — nu încetază, cum ar fi fost de aşteptat după ce litigiul a fost rezolvat în ultima instanţă, ci continuă şi de aci înainte, ear conştiinţa mea pe de altă parte oprindu-me de a întrebuiţa în cheltueli de judecată o însemnată parte a venitu-lui, care trebuie să fie afectat numai scopului deştept de genero-sul testator. În speranţă că după retragerea mea din capul acelu aşedământ vor înceta atacurile faţă de un corp eminentă ca Academia Română:

Nu cred că pot face mai bine decât punându şisa avere şi institutul I. Otteteleşană sub respectata ocrotire a celei mai înalte instituţiuni culturale a întregului neam românesc, — care este Academia Română şi care oferă, pe lângă nenumeratele lumini ce se concentrează în acest focar de cultură şi pe lângă necon-testatul prestigiu de care se bucură, şi nepreţuitul folos al unei fiinţări nefermurate.

De aceste sentimente călăuzit şi în acest înţeles fac cartea de danie de faţă, însufletit de credinţa, că acest act va fi de cel mai mare folos pentru opera la îndeplinirea căreia am lu-crat şi căreia m'am devotat în decurs de preste 4 ani.

Aşa dar dăruiesc Academiei Române:

1. Casa din Bucureşti, Calea Victoriei Nr. 49.
2. Moşia Măgurele cu castelul, parcul, dependenţele etc., din judeţul Ilfov.

3. Moşia Fundu-Kiseletu din judeţul Ilfov.

4. Moşia Ottetelişu din judeţul Râmnicu-Vâlcea.

5. Venitul averei de mai sus, dela mórtea Dómnei Elena Otteteleşană, adecă dela 4 Decembre 1888 până în ziua de faţă.

6. Tótă averea mobilă primită de mine în succesiunea sus-disei răposate, în temeiul actului de transacţiune autentificat de Onor. Tribunalul de Ilfov la 26 Novembre 1892, sub Nr. 8694 şi încheiat între moştenitorii de sânge şi mine.

Şi în sfârşit ori-ce altă avere mişcătoare ce s'ar descoperi ca făcându parte din patrimoniul răposatei Elena Otteteleşană.

Acest dar îl fac în limita drepturilor mele aşa cum sunt consfinţite şi precisate în testamentele, hotăririle judecătoreşti şi transacţiunea specificată în acest Act, şi prin titlurile şi docu-mentele de proprietate, ce mi s'au remis, şi cu tóte drepturile şi îndatoririle prevădute întrênsele.

Drept care am rugat şi pe Onor. Tribunalul de Ilfov, Secţia de Notariat, a da autentificarea legală.

(ss) *Ioan Kalinderu*

Membrul Academiei Române.

Strada Renascerei No. 2.

UNŪ DECRETŪ DE CANTORŪ ȘI ÎNVĚȚĂTORIŪ DELA ANULŪ 1805.

Prin bunătatea dluī V. *Babeșū* suntemū în pozițiune de a putē publica în fōia nōstrā unū actū de óre-care însemnătate pentru istoria nōstrā bisericéscă și școlară. Este decretulū originalū, prin care „Vicarișulū neuniților Nicolae Huțovici” din Hunedóra cu datulū de 8 Octobre 1805 aședā pre tinerulū Georgie Popovici, „feciorulū popū Petru Fungenșului din satulū Ocolišulū mare” cantorū și invēțatoriū în numita comunā. Documentulū este dar din timpulū de tristā aducere aminte, când biserica ortodocsă romānā din Transilvania, dupā mórtea Episcopului seū *Gherasimū Adamovici* (1796), a fostū lāsată 14 anī fārā archipăstorū, datā în grija protopopului Hunedórei Nicolae Huțovici ca vicarū, până când apoī în fine la 1810 'și putū alege episcopū pre fericitulū *Vasile Moga*. Documentulū e scrisū de însuși vicariulū, cu litere cirilice, pe hārtiā ordinarā grósă, lungimea 22, lățimea 37 cm., și sunā în modulū următorilū :

„ГѢТЪРЪР КЪРЪР ЛИ СЕ КАДЕ ФАЧЕМ ЦИИИЦЪ ДЕСПРЕ
АРЪТЪТЪТОРЮА АЧЕЦІА ГЕОРГІЕ ПОПОВИЧ, ФЕЧОРЪА ПОПІЙ ПЕТРЪ
ФЪНГЪНШЪЛЪЙ ДИН САТЪА ОКОЛИШЪА МАРЕ, СЛЪВИТА ВАР-
МЕГІЕ А ХЪНІАДЪЛЪЙ, АЧЕА ПРОТОПОПІАТ, ПРЕ КАРЕЛЕ ВЪЗЪНДЪА
БИНЕ ШИ КЪ БЪН ШИ ФРЪМОС ТЕМЕЮ ДЕСПРИНС *) АНТЪРЪН
АНБЪЦЪТЪРЪ АН ЛИМЕЪ ШИ РИТЪШЪА СЪЪ РОМЪНЕЦЕ
КЪ ЧЪЛЕ ТРЕВЪИИЧОАСЪ ДЕ ЛАЪДЪ. ІЪРЪ ДЕ АЛЪТЪ ПАРТЕ
ЪИТЪНДЪ-МЪА ЛА ВЪРЪТЕА ТИНЕРЕЦЪЛЪР САЛЕ НЪ КОПИЛЪ-
РЪЦЕ ДАРЪ ВІАЦЪ ШИ ПЪРТАРЕ ДЕ ВЪРЪАТ ДЕПЛИИ (СМЕ-
РИИ, НЕВЕЦІОС, АСКЪАЛЪТЪТОРЮ, ПАЧНИК, НЕАМЪРТИНИТ
ЪРМЪТОРИАЛЪР ЧЕЛЪР КЪ ФАПТЕ РЕЛЕ ШИ ДЕ СКАНДЪЛЕ)
А-АМ ВЪЗЪТ КЪ ПОАРЪТЪ, ШИ ФІИИД-КЪА ЛА МАЙ СЪС

*) Precum se vede, din eróre în locū de „deprinsū”. Red.

зисѣла сат Околишѣла нѣ есте кантор алтѣла ничѣ кѣ
 лнвѣцѣтѣра ничѣ кѣ фантеле ачестѣла лмподобит,
 аша пре пофторитѣла ачеста Георге Попович л'ам рѣн-
 дѣит ши л'ам ашезат кантор а фи ши а рѣмѣнѣ ла
 сатѣла ши висеричѣй Околишѣла-маре, кѣрѣла ши кѣвѣ-
 инчоаса пѣртичикѣ а канторѣй сѣз і се дѣе дѣ кѣтрѣ
 фѣнгеншѣй локѣлѣй преоцѣй. Дѣндѣисѣз май лнколо
 воіе ши дѣспре ачѣеа, ка ши прѣнчѣй дѣ ачѣа дин сат
 ши дѣ алтѣ парти сѣз поатѣ дѣприндѣ ла лнвѣцѣ-
 тѣрѣ спре кѣношинѣа лѣй Дѣмнезѣс, а май марилѣр
 сѣзѣй ши а даторѣй крѣшинѣй. Ши прекѣм кѣ іастѣ
 дѣ кѣтрѣ ной ашезат кантор кѣ титѣла май сѣс зисѣ
 і се дѣз ачѣста дѣ сѣпт іскѣлитѣра ши печѣтѣ мѣ
 лнтѣритѣ карте.

Хинедоара, 8 Октомврие 1805.

(А. С.)

Николае Хѣцовичѣ м. п.,

кнкарѣш неѣнцилѣр.

Tutororŭ cŕara li-se cade facem sciinŭa despre arŕtŕtoriu-
 lŭ acestia George Popovici, feciorulŭ popii Petru fungen-
 ŭului din satulŭ Ocoliuŭ mare, slŕvita varmeghie a Hunia-
 dului, acelŭ protopopiatŭ, pre carele vŕdŕndu-lŭ bine ŝi cu
 bunŭ ŝi frumosŭ temeiu desprinsŭ*) intr'unŭ invŕtŕtura in limba
 ŝi ritusulŭ sŕu romŕnesce cu ceale trebuinciosŕ de laudŕ.
 Earŕ de altŕ parte uitŕndu-me la vŕrstea tineretelorŭ sale nu
 copilŕresce darŕ vieŭŕ ŝi purtare de bŕrbatŭ deplinŭ (smerinŭ,
 nebeŭiosŭ, ascultŕtoriu, pacinicŭ, neimpŕrinitŭ urmŕtorilorŭ
 celorŭ cu fapte rele ŝi de scandŕle) l-am vŕdŭtŭ cŕ pŕrtŕ,
 ŝi fiind-cŕ la mai susŭ dŕsulŭ satŭ Ocoliuŭ nu este cantorŭ
 altulŭ nici cu invŕtŕtura nici cu faptele acestuia impodobitŭ,
 aŝa pre poftoritulŭ acesta George Popovici l-am rŕnduitŭ ŝi

*) Precum se vede, erŕre in locŭ de „desprinsŭ.“

I-am aşedatŭ cantorŭ a fi ŝi a r m nea la satulŭ ŝi bisericii Ocolişulŭ mare, căruia ŝi cuviincioŝa părticică a cantorii să i se deie de c tr  fungenşii locului preoţi. D ndui-se mai incolo voie ŝi despre aceea, ca ŝi prunci de acia din satŭ ŝi de altă parte să p t  deprinde la inv ţatur  spre cunoscinta lui Dumneđeu, a mai marilorŭ săi ŝi a datorii creştinesci. Ŝi precum că este de cătră noi aşedatŭ cantorŭ cu titula mai susŭ diŝa, i se dă ac sta de suptŭ iscălitura ŝi pecetea mea int rit  carte.

Hined ra, 8 Octomvrie 1805.

(L. S.)

Nicolae Huţovici m. p.
vicariş neuniţilor.

ADAUSŬ LA „MATERIALULŬ PENTRU ISTORIA TIPOGRAFIEI ROMÂNE.

Dlŭ *Emilianŭ Micu* tract ndŭ in Nrulŭ 6 alŭ „Transilvaniei“ despre materialulŭ pentru istoria tipografiei române, reproduce *Catechismulŭ tip ritŭ cu litere latine*, in tipografia universitatii din Buda, la 1780.

Spre intregirea celorŭ acolo comemorate fi -mi permisŭ a observa, că in biblioteca parohiei gr. catolice române din Zabranii se află unŭ esemplariŭ totŭ din acelu Catechismŭ, cu acea deosebire, că acela se numesce „Katekizmul *csel mik* ku aentraebaery ŝi Raeszpunszury ŝ. c. l. tipărit in Buda cu szlovele kraejeskului universitaş. Anulŭ 1780“.

Catechismulŭ ac sta micŭ constă numai din 20 pagini tipărite in Octavŭ. Afară de „Povaeczuire“ e imp rţitŭ in 5 părţi ŝi unŭ „Adaoszŭ“. —

In partea „dintej“ se tract z  despre „Kredincea“ (3—6 pag.).

In a „doua“ parte de „Naedeaxde“ (6—7 pag.)

In a „treja“ parte despre, „Iubire au dragoste“ (7—10).

In partea „patra“ despre „Savintele Tajne au szakramente“.

A „csincsea“ parte de „Dreptatea Krestineaszke“ (11—18 p.)

Partea acésta are dóue subimpărțiri și în urmă se încheiă cu „Adaoszű, despre acsêale patru de pre urmae“ (18—20).

De óră-ce „Katekizmul“ memoratű prin D. Micu are 60 pag. urméză că de după manuscrisulű aflatű prin D. Densuşanű s'aű compusű și s'aű tipăritű dóue Catechisme, adecă unulű mai completű și altulű mai micű. —

Catechismele acestea erau destinate pentru scóelele românesce probabilű de religiune gr. catolice. Conținutulű lorű arată că sunt așa đicêndű numai traduse de pre catechisme tocmite pentru cei de religiune rom. catolică. Căci de es. în §. I. „Credeulű“ nu e celű niceno-constantinopolitanű prescrisű în biserica dentă orientală, ci celű nicenű. — Modalitatea însemnării cu crucea amintită în §. II, este cea a bisericei apusene. Între poruncile bisericesci se numeră și postulű de „Sambêtă“ S. liturgia se numesce: misza; mirulű: krizma, eară unű pondű deosebitű se pune pre învățatura credinții despre „Purgatoriű“.

Caracteristică este și ortografia, folosită după firea limbei unguresce. Așa de es.: jeszte, cse, sze, viacza, saű kredinceze, voinci, minci, paertz. — Litera *i* la începutulű cuvântulű se scrie saű cu *ae* saű cu *i*, asemenea și *a* nasalű cu *ae*, *e'* și *ea*. Pluralulű și genitivulű „*i*“ cu *y*, — *z* în locű de judecatorű, scrie xudéekaetor“, apoi axungse, — xidecse, „axutsarele, — lyêagsa, — pajne'a, — xirtvae, szluxbâe, — xalmics, bleaenzy (blândi) ș. a.

În cărțica nunită sunt întrebuintate și *accente ortografice*, ca: Ieászte, — alêaxerêa, — vâecsnik, — acsêszta, — reszkumperare, rogăem ș. a.

Occurű și unele cuvinte deosebite, ca: *vêarnik* (adevêratű), — *marecia* (superbiă), pecatulű de *aku* (actualű), — *unszóarêa* (ungerea cea de pe urmă), — *szincsenia altaruluj* (s. cuminecătura), *szđentulu raend* (s. chirotonia) — *dae-*

nyala (offertoriu), — *szvincsenia* (transubstanțiere). — Apoi „Rogăciunea Născătoare de Dumnezeu“, se numește „*Véasztea aenbukuratae aengserêdszkae*“.

Se poate că unul ori altul din catechismele amintite se află și în bibliotecile altor parohie, dar cumcă în biblioteca parohiei Zabraniului, catechismul supranumit a ajuns pre cale directă, adecă de locu după tipărirea aceluia, conchidă de acolo, că fiindă acea parohia gr. cat., ca una dintre cele mai vechi, încâtă a esistatū deja la 1742, — respective 1764 și s'a sistemisatū la 1769—1770 dreptū prin munificența Mariei Teresiei; — preoții respectivi, catechismul din cestiune ori l'aū folositū ca manualū de instrucțiune scolară, — ori ca proprietate privată l'aū lăsatū bibliotecii parohiale.

În urmă aflu încă a observa, că subscrisulū încă la 1892 a atrasū atențiunea redacțiunei „*Unirei*“ la catechismulū celū micū de mai susū, cu scopū de a întregi, respective a rectifica „*Catalogulū generalū de cărți române*“ compusū de D. *Dimitrie Iarcu*, — în care se afirmă, că cartea primă românescă, tipărită în tipografia Universității din Buda ar fi „*Retorica*“ de Dr. I. Molnár. *I. Boroș*.

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

Sub auspiciile Academiei aū apărutū:

Episcopulū Melchisedec. Discursū de recepțiune, rostitū în ședința solemnă sub președința *M. S. Regelui* la 25 Martiū 1894, de *Ioanū Kalinderū*, membru alū Academiei Române. Cu răspunsulū dluī *Dimitrie A. Sturdza*, membru alū Academiei Române. București, 1894.

Distinsulū discursū de recepțiune dă mai întâiū portretulū și bibliografia eruditulū și zelosulū prelatū, apoi descrie activitatea și meritele lui ca preotū și profesorū seminarialū, ca scriitorulū și ca omū politicū, accentuândū cu deosebire activitatea lui pentru unirea principatelorū române și pentru dobândirea autocefaliei bisericei române, și încheiă cu următoarele cuvinte:

„Până aci, Sire! Alteță Regală! Domnilorū și stimați colegi, ne-amū silitū se corespundemū sarcinei, care ni se împunea, de a re-

produce liniile principale ale unuia din spiritele eminente, cu cari ȋera se onorã și de a-ȋ plãti cuvenitulã tributũ de recunoscințã. Amũ schițatu fõrte pe scurtũ figura preotului, profesorului, scriitorului, omului politicũ ; ne rãmãne sã înfãțișãmũ și pe omulũ, dupã spiritulũ, inima, dupã sciințã, virtutea, operele caritãtei. La regretatulũ rãposatũ ele proveniaũ din fire, pe lângã calitãțile, cãreia darurile spiritului eraũ o plãcutã îmbogãțire, așã cã decã n'ar fi avutũ decãt calitãțile cari atragũ respectulũ și iubirea, acestea arũ fi ajunsũ, fãrã înaltele sale facultãți, ca sã-ȋ asigure loculũ, care se dã totdeauna ființelorũ devotate omenirei, cãci elũ era una din aceste și va supravetui totdeauna prin binele, ce l'a fãcutũ frașilorũ seĩ.

Pe lângã o fire distinsã, o cumpãtare și regulã adevãratũ monachalã în traiulũ seũ, și o iubire a muncẽi, fãrã care n'ar fi pututũ lãsa așã de numeroase scrieri, mai aveã o binefacere nesecatã ; elevilorũ sãraci dedea din alũ seũ : banĩ, hainẽ, cãrți, și preste totũ unde a trecutũ, a lãsatũ urme de marea sa generositate, clãdindũ seũ restaurãndũ edificii consacrate cultului lui Dumnezeu seũ locuințele servitorilorũ seĩ.

În fine, dupa-ce a practicatũ o largã caritate fațã de semenii seĩ în totã viațã, a mai voitũ se lase o piõsã dovadã de iubire, sã-ȋ ajute și dincolo de mormẽntũ. Prin testamentulũ seũ — ale cãruĩ ideĩ și dispozițiunii nu le putem însã aproba tõte — din 4 Octobree 1889, lasã aprõpe totã modestã sa avere pentru scopuri de învẽțãmẽntũ, cari ȋi vorũ supravetui și nu vorũ lãsa ca numele seũ se cadã vre-odatã în uitare. Astfelũ era acestũ episcopũ, a cãruĩ pierdere lasã printre noi regrete așã de lungi și o memoriã nestãrsã.

Sire ! Altețã Regalã !

Binevoitĩ în marea Võstrã afabilitate a primĩ respectuoasa expresiune a adãncei mele recunoscințe pentru bunãtatea, ce aȋ avutũ de a veni a asculta acestã cetire, onorãndũ cu Augusta Võstrã prezentã acestã Academiã, alũ cãreĩ protectorũ și președinte de onõre a primitũ Maiestatea Võstrã a fi.

Acestã e unũ semnũ prețiosũ de interesulũ, ce-lũ are Soveranulũ nostru pentru templulũ sciinței, unde suntũ fericitũ de a-ȋ oferĩ urãrile ferbinți, ce le facũ, pentru ca Pronia sã-ȋ deã ȋile multe în fericire, precum și Prea Grațioseĩ nõstre Regine și Augusteĩ familii Regale.

ȋmi mai rãmãne acum, Domnilorũ și Stimați Colegi, se Vecerũ cordialã D-Võstre simpatia, de care voiũ fi și mãndru și fericitũ, și acestã ȋi va deveni atunci cea mai frumoșã și mai pre-

țioasă din cei 28 de ani, ce i am consacrată serviciului Patriei și Regelui“.

După acestea urmăză câte-va documente relative la activitatea distinsului arhierieș, de care s'a ocupat în discursul său, ear încheierea prețioasei broșuri o face valorosul răspuns al dluș Dimitrie A. Sturdza, în care se dă căldurosă espresiune meritelor Episcopului sərbătorit, precum și meritelor literare, patriotice și filantropice ale noului membru al Academiei. —

Istoriile lui Erodot. Traducere română din limba orginală însoțită de textul elinesc și de note critice geografice, etnografice, filologice și gramaticale, cuprinzându rezultatul celor mai recente cercetări și descoperiri privitoare la text și la subiectele tratate de acest autor, și ilustrate cu harte și desemnuri. De Dimitrie Ioan Ghica M. A. Graduat în onoruri la facultatea de științe morale din universitatea de Cambridge.

Operă premiată de Academia română. Vol. I., Berlin 1894. — *Fundațiunea Ioan Otteteșanu și Academia română, de Ioan Kalinder, membru al Academiei române. (Cu o vedere a caste-lului Măgurele). București 1894.*

SCOLA DE FETE DELA MĂGURELE.

Dela *Academia Română* se trimite următoarea publicațiune :

Cu începerea viitoriului an școlar 1894—95, se va inaugura la Măgurele, lângă București, școla de fete fundată de Ioan Otteteșanu, înființată de Academia română, sub înaltul Patronagi al M. S. Regelui, pentru fete șerace, cărora li se va da, conform dispozițiunei testamentare a răposatului fundator, o creștere casnică și instrucțiunea cuvenită unei „*bune mame de familie, fără pretențiuni șeu lucsu*“.

Cursul va fi de 5 ani, în timpul cărora elevele voră avé totă întreținerea în institut.

Pentru primul an voră fi primite cinci-spredece fete.

Sunt admise în institut copile pe deplin sănătoșe, cari aș trecut de 11 ani, dar n'au împlinit încă 14 ani, aș pregătirea, ce se dă în școlele primare din România și sunt născute din părinți români șeraci și bine reputați.

Părinții aspiranților ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită — până la 15 Augustu 1894 — cererile, însoțite de actū de nascere, actū de paupertate și atestatū scolarū despre cele patru clase primare, la *Academia română* (Calea Victoriei, Nr. 135), pentru comisiunea fundațiunei *Ioanū Otteteleșanu*, care, esaminându actele și luându informațiunile, ce va crede de cuviință, va dispune, ca concurențele, ce îndeplinescū condițiunile mai susū precisate, să fiă supuse la unū esamenū de primire, prin care se va constata gradulū de pregătire în ceea ce privesce cetirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiunii, geografia și istoria țărilorū române.

Resultatele esamenului se vor supune, dimpreună cu tôte actele, printr'unū raportū Augustului Protectorū alū Academiei române, Maiestăței Sale Regelui, căruia îi aparține a decide.

Esamenele se vor face în localulū Academiei la 15 Septembrie anulū curentū, ear cursurile vor începe la 1 Octobree.

Bucuresci, 24 Iuniū (6 Iuliū) 1894.

CASTELULŪ BLĂSTEMATŪ.

A fostū odată pe Têrnăvi, mai este, nu mai este,
Unū vechiū castelū, de care spunū bătrâniī o poveste:
Că zidurile lui păreaū de veacuri nepetrunse,
Și 'n pivnițe clociaū comori din moși strămoși ascunse.

Acolo 'n pompă reședea unū conte ca unū rege,
Și 'n orbă sumeția sa ridea de ori-ce lege;
Supuși seī cu miile îi polecesce turme,
Și sbirii seī îi mulgū și-ī tundū, ba vieța se le curme.

Cuvântulū lui e greū, restitū, la reū ca și la bine,
Ca unui deū, ascoptă elū, ca toți se i se 'nchine;
„Și stelele pe cerū, hulia, și acele-s' ale mele,
Dór pe moșia mea lucescū, eu sum stăpânū pe ele!“

Odată 'n falnicul castel se face o serbare,
În glóte vin cei invitați, d'ací, din depărtare,
Și salele vuescú de jocú, de cântece, bețiá,
Orí încătrău privescú, nu vedí fără d'albă veselíá.

Copiii casei, rei, sumeți, îți par' că n'aú părinte,
Sglobii s'alérgá prin grădiní ca cei lipsiți de minte,
Și puscile 'și îndréptá 'n susú spre paseri cântárețe,
Dar neputéndú loví nimicú, se otérescú la fețe.

Atunci zárescú unú bietú iobagiú, lucrándú în curtícică,
Și duchulú reú, ce-í îmboldia, grăbesce se le dícá :
„O țintá eatá v'amú aflatú, se vedú cine lovesce!“
Unú pocnetú, și sirmanulú omú în sânge prebușesce.

Ear băețandrii alergándú vestescú din salá 'n salá,
Mesenilorú bravura lorú cu hohote și falá;
Dar óspeți se îngrozescú, unú murmurú surdú vibrézá,
Serbarea se finesce mutú, și toți se depártézá.

Ear veduva cu cincí orfaní, cu mânilé 'nălțate,
Țintesce ochii dreptú spre cerú și 'mplór' a lui dreptate;
„O Dómne, tóte tu le vedí, la faptá dá rêsplatá,
Și casa vechiá 'n strâmbătăți se fiá blăstemată!“

Atunci o stea cădú din cerú, e' unú snopú lungú de luminá,
Și-unú tunetú gróznícú clocoti prin nóptea cea seriná;
Și petrile castelului se sguduie și picá,
Precum nesipulú sfármiciosú de volburí se sdrumicá.

Tempestele prin coperișú își facú locú cum le place,
Și auritura pe păreți de picurí se desface;
Ferestrite cadú din țitini, și ușile înalte
Atárná 'n aerú, una ađí, ca mâne celelalte.

Ce se tocmesce preste ți, se surpá preste nópte,
Și tóte cadú, se mistuescú, gardú putredú fără própte;
Darú nu mai este în nimicú, și munca nu sporesce,
Și toți aí curții staú moroși, și omú nu mai glumesce.

Grădinile se părăsescú de suave cântárețe,
Și straturile 'nțelenescú în búrueni reslețe;
Aleele remânú pustii cu a lorú umbrósá nópte,
Și pomiú putrețescú și cadú cu pómele necópte.

Fântâni și lacuri șecă, perû, și cască hîde funduri,
 Și se descheiă luntrile, și pescii morû pe prunduri;
 Și florile se vestejescû, se uscă fără vreme,
 Și-unû glasû s'aude noptile, glasû ca de omû, ce geme.

Ear domnulû crudû ca papura se uscă pe picióre,
 Și nu-lû jelesce nimenea, cândû blastemă și móre;
 Și fiiî cum simtû ósele betrânuluiî recite,
 Averile a le 'mpărți s'apucă pe cuțite.

Ruină este în curêndû castelulû ca o stâncă.
 Comorile din moși strămoși, străiniî le mănâncă;
 Ear fiiî reiî ajung cerșindû la slugile de-odată;
 Așa ne cântă cânteculû Cetatea blăstemată!

Z. Boiu.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Necrológe. *Archiducele Wilhelm*, fiulû 4. alû archiducelui Carolû, învingătoriului delà Aspern, frate maiî tinêrû alû archiducelui Albrecht, mareșalû campestru, inspectorû generalû c. r. de artileriă etc., a muritû la 18/30 Iuliû c. la Baden, în urma unei nenorocite căderi de pe calû, în etate de 67 ani.

— La 2/14 Iuliû anulû cur. a rēposatû în Zlatna onorabilulû parochû gr. or. *George Damianû*, fostû administratorû protopopescû etc. în etate de 64 ani, ai preoției 42. Rēposatulû a fostû unû preotû distinsû, fiû zelosû alû bisericei și națiunei și unû devotatû părinte de familiă, care a datû numeroșilorû sei fii și fiice cea mai îngrijită educațiune.

— La 6/18 Iuliû a. c. a rēposatû la Tereblecea (Bucovina) ven. archipresbiterû — stavroforû *Dimitrie Seleschi*, protopresbiterulû, Seretiului, parochû în Tereblecea, decoratû cu crucea de aurû cu corónă etc., distinsû membru alû ven. clerû bucovineanû, și fericitû tată de familiă, în etate de 88 ani.

— La 14/26 Iuliû a rēposatû în Făgărașû dlû *Georgiû Aiser*, proprietarû, neguțatoriû etc. și zelosû membru alû instituțiunilorû nôstre culturale; și totû în acea dî rēposă la Devecioriî mariî dlû *Iovu Imbuzeanû*, notarû cercualû, membru alû Asociațiunei transilvane etc., unû zelosû fiû alû bisericei și națiunei sale.

— *P. Teodorû Roșu*, profesorû gimnazialû emeritatû, asesorû consistorialû etc, a rēposatû la 14/26 Iuliû a. c. la Oradea-mare

în anul 53. al 27. al etății și 27. al preoției. Anunțul funebru e emis de preoția gr. cat. gremială din Oradea-mare.

— *Sabina Pasca*, fostă elevă în cl. III., la școala civilă de fete a Asociațiunii trans. din Sibiiu, a murit la 20 Iuliu (1 August) a. c. la casa părintească în Sălciva inf. în etate de 14 ani.

Locul mormântului lui Christos. O societate engleză a cumpărat locul din Ierusalim, unde a fost mormântul lui Christos, împreună cu grădina și cu muntele Golgota, cu 2000 funți sterlingi, adică 25,000 fl.

Busta poetului Vasile Alecsandri dela Băcău, locul lui natal, era să se desvelască cu mare pompă în Iuliu. Busta e lucrată foarte bine și are a fi așezată în grădina primăriei, fiind de față toate autoritățile din Băcău. precum și o delegațiune din partea Academiei române. Nefind însă gata toate preparativele, desvelirea ei s'a amănat pe timp nehotărît.

Congresul învățătorilor ungari din părțile nordice, ținut la 11 Iuliu n. și zilele următoare în Oravița, a hotărît a așterne ministrului un memorandum, în care se cere: trecerea învățământului întreg în mâinile statului, introducerea limbii maghiare ca limbă de propunere, în primii doi ani paralel cu cea maternă, iar dela anul III. exclusiv cea maghiară. Ce dragi de „învățători“ ai popoarelor!

Seminariul pedagogico-teologic archidieceșan „Andreianu“ gr. or. din Sibiiu, după programa X., ce publicăm la alt loc al acestei foi, a avut în anul școlar 1893/4, 8 profesori ordinari și 2 extraordinari, 70 elevi în secțiunea teologică și 84 în cea pedagogică, după detragerea celor decedați și repășiți cu totul 151 elevi. Mijlocele de învățământ prin donațiune și cumpărare au sporit cu mai mult de 100 piese. Prin mărte a perdit institutul în cursul anului școlar pre profesorul Dr. Ioan Crișianu și pre medicul Dr. Adalbert Balintu.

Internatul Reuniunii femeilor române din Brașov, după un interesant raport publicat în „Gaz. Trans.“, a fost cercetat în anul expirat de 32 eleve din Brașov și din toate părțile, chiar și din România. Esamenele au reșit spre deplina mulțumire a părinților și a numerosului public asistent; ele s'au ținut în sala cea mare a gimnasiului și au constatat în partea primă din obiectele de învățământ, apoi din *menagiū*, care iar avea o parte teoretică și una practică. Căstă din urmă cu deosebire;

facerea de tăietei, fripturi, etc., prăjituri cari se oferiau publicului de față, apoi croitul de haine etc., cari toate le făceau fetițele cu cea mai mare dexteritate, a seceratui vii aplause atât pentru eleve, cât și pentru directoarea d-șoara *Elena* și învățătoarea *Mina Wagner* și pentru comitetul Reuniunii, în frunte cu presidenta dna *Agnes Dușoiu*. Cu esamenul a fost împreunată și o frumoasă esposiție de lucru de mână. Un nou merit și-a câștigat On. Reuniune prin înființarea unui orfanat, în care au fost priimite 5 fetițe: una din Brașov și 4 din afară.

Nouă bancă românească. Mai mulți fruntași români din Brașov au luat hotărîrea, a înființa acolo o bancă populară cu numele „Brașoveana“ deocamdată cu un capital de 25,000 fl., edându-se 500 acțiuni à 50 fl. —

Donațiune. Bancherul slovac Rovnianek a cumpărat în statul Arcansas (America) 40,000 acri pământ, pe care locu vrea să întemeieze o comună slovacă, care va avea să se ocupe cu economia. Intențiunea donatorului este, a oferi condițiilor sale asupra din Ungaria un loc, unde să se poată simți bine și liberi ca slovacii.

Personală. D-șoara *Agatha Bărsescu*, angajată la teatrul Reimund din Viena, se crede de ajunsă restaurată din grelele sale suferințe, spre a pute să reziste la toamnă activitatea sa.

Poporațiunea pământului, după statisticul Ravenstein, a fost la 1890 de 1468 milioane suflete; maximul, ce l'ar pute nutri pământul, după acest statistic, este de 6000 milioane, iar cifra acesta o va ajunge omenimea la anul 2073.

Carmen Silva în franțozesce. O nouă operă a reginei *Elisaveta*, intitulată „*Robia Peleşului*“, a apărut la Paris în limba franceză.

Preparativele pentru Esposiția cooperativelor români în Bucuresci, care coincide și după timp cu adunarea generală a Asociațiunii, se apropie de sfârșit; dl D. Butenlescu a fost priimit de M. S. Regele și de A. S. Principele clironom, spre a reporta despre afacerile esposiției.

Anarchistul Caserio, asasinul președintelui republice franceze Carnot, la 4 August n. a fost judecat la morțe.

Anticități. Profesor Gr. Tocilescu, continuând săpăturile știute la *Dropeum-Traiani* lângă Adam-Clissi, a dat preste mai multe petri cu inscripții referitoare la *legiunea V. macedonică* și *I. italică*, precum și la municipiul acesta, apoi urmele unei basi-

lice (edificiū judecătorescū), ale unei biserici, unui apeductū etc. Așteptămū cu plăcere publicațiunile ulterioare asupra acestorū interesante descoperiri.

Despărțemântulū Sēlisce alū Asociațiunei, care aprópe patru ani a stagnatū, s'a reconstituitū la 19/22 Iuliū a. c. sub presiuliū dlui P. Cosma ca delegatū alū comitetulū centralū.

Imnulū lui Apollo, aflatū la desgropări în Delfi, póte celū mai vechiū monumentū musicalū anticū, câteva sute de ani înainte de Christosū, este deja transpusū în note moderne și tradusū în mai multe limbi europene. Pentru noi acela întru atâta are însemnătate deosebită, căci ne va da îndegetări, încâtū cântarea bisericeī ortodoxe stă în legătură cu cântarea poporului grecescū antechristianū.

Iubivēulū unei universități. Universitatea din Halle a sērbatū la 2, 3 și 4 Augustū n. cu mare solemnitate iubileulū seū de 200 ani; aceea a avutū în acestū restimpū unū mare numărū de profesori renumiți în lumea erudită, precum: juristulū *Thomasius*, carele a întrodusū pe catedră limba maternă germană în loculū celei latine, teologulū *Francke* fundatorulū pietismului, și filosofulū Cristianū *Wolff*, unulū din părinții filosofiei mai noue, prin carea s'a pusū basă sciințelorū reale; apoi *Gesenius*, *Nicemayer*, *Schleiermacher* și mulți alții. Unulū din ascultătorii cei d'antăiū ai acesteī universități a fostū și compatriotulū nostru Br. Samuilū *Bruckenthal*, precum preste totū universitatea din Halle cu direcțiunea sa raționalistă a fostū universitatea predilectă a compatrioților nostri sasi.

Scóla comunei Sichlea în România. Onorabila familiă *Grădișteanu*, bine cunoscută în tóte părțile româniei, a înființatū în comuna Sichlea, comună aparținătoare proprietății sale, o scólă carea atătū în cele esteriore câtū și în ale educațiunei și instrucțiunei e de modelū. În anulū acesta s'a ținutū esamenulū cu deosebită solemnitate, celebrândū mai antăiū servițiulū divinū în biserică, după aceea presiuliandū la esamenū P. S. Episcopū *Dionisiū II* alū *Buzeului*, asistândū Protoerii *Buzeului*, *Râmnicului* și unū publicū numerosū și distinsū. Premiile pentru elevi și eleve au fostū date partea cea mai mare de dna *Elena Grădișteanu* și fiulū seū *Ionelū*.

Despărțemintele Asociațiunei transilvane din mai multe părți sunt convocate pe timpulū înainte de adunarea generală dela 15/27

Augustă; precum se scie, cea dela Cohalmă a fostă oprită de organele administrative politice.

Date modeste statistice scolare. Scólele medii greco-orient. române din Braşovă, după programa XXX., amintită la titlulă „Bibliografia“, aă avută în cursulă anulă 1893/4 : a) la gimnasiū 12 profesori; b) la scóla comercială şi reală 11 profesori; c) profesori secundari aă fostă 3, apoi ună *catechetă* pentru scolariī gr. cat. si ună medică pentru tóte scólele. Numerulă scolariloră a fostă : a) la gimnasiū 290; scóla reală 139; c) la scóla comercială 84; apoi la scóla primară; b) la cea de băeţi 383, de fete 249, la cea de repetiţiune 66, cu totulă 1220, faţă cu anulă espiratū crescământū 57 scolari. După naţionalitate elevii scóleloră medii aă fostă : a) în gimn. român 288; b) la scóla reală : român 119, german 3, iudei 2; c) la scóla comercială 80 toţi români.

— La gimnasiulă din Năseud după raportulă XXXI., aă conlucrată 15 profesori; numerulă scolariloră a fostă de 248, după naţionalitate : român 241, maghiari 1, german 6. —

„România tinăreă“. În Cernăuţi capitala Bucovinei, s'a înfiinţată o societate culturală „România tinăreă“. Scopulă societăţii este cultivarea reciprocă a membriloră sei în limba română. Realisarea scopulă o urmărescū membrii societăţii : a) obligându-se sub cuvântă de onóre a vorbi între ei şi cu oră-care română numai românesce; b) procurându-şi cărţi şi reviste literare şi ştiinţifice românesce; c) scriindū românesce; d) întrunindu-se adese-oră la conveniri sociale, musicale etc. şi e) înfiinţandū ună cabinetă de lectură cu o bibliotecă propriă.

Bancă nouă. În comuna centrală Brană, comitatulă Făgăraşulă, s'a înfiinţată ună nouă institută de bani românescū. Noulă institută se chiamă „Parsimonia“.

Sabia lui Iancu. Din Galaţi se scie, că cu ocaşiunea distribuirei premiiloră la scólele din aelă oraşă, dnulă V. A. Urechă a oferită bibliotecă şi museulă liceulă din localitate preste 1000 de volume şi stampe preţioşe, precum şi ună obiectă de o valóre necontestată, sabia marelă luptătoră naţională Avram Iancu. Acéstă sabiă a fostă trimisă de familiă cu documentă în regulă dlui V. A. Urechă. Afară de acéstă d-sa a mai oferită museulă liceulă şi bustulă lui I. C. Brătianu.

Fundaţiune familiară. Parochulă din Stănescă-Siretulă (Bucovina) Ioană Gribovič, împreună cu soţia sa Eufrosina, aă predată presidiulă societăţii „Scóla română“ 1000 coróne, din cari

cu 1 Septembrie a. c. se va activa pentru unŭ elevŭ românŭ dela gimnasiulŭ din Sucéva unŭ stipendiŭ întru pomenirea reposatului lorŭ fiŭ Teofilŭ.

Promoțiune. La 12 Iuliŭ n. a. c. a fostŭ promovatŭ dlŭ Minodorŭ *Bendeveschi* la gradulŭ de Dr. juris, ear la 14 Iuliŭ dlŭ Teofilŭ *Lupu* în Viena la celŭ de Dr. în medicină.

Esamenulŭ de maturitate la gimnasiulŭ c. r. din Cernăuți l'au făcutŭ din 35 scolarŭ 29.

Scóla reală gr. or. din Cernăuți. Cu durere înregistrămŭ, după „Gaz. Bucovinei“, că între cei 28 elevi, cari s'au prezentatŭ la esamenulŭ de maturitate alŭ scólei de mai susŭ, a fostŭ unŭ singurŭ românŭ, și nici acela bucovineanŭ, ci din Buhușŭ în Romania, cu numele Cantemirŭ. Se póte óre așa ceva? —

— Gimnasiulŭ sup. ort. or. din Suceava a avutŭ la finele anului 1893/4 525 scolarŭ.

Descoperire însemnată. Dnulŭ prof. universitarŭ din Iași A. D. *Xenopolŭ* a descoperitŭ în arhivele consulatului rusescŭ de acolo *primulŭ proiectŭ de constituție din țerile române delu 1822*, care apoi cu autorisare dela guvernulŭ rusescŭ l'a decopiatŭ în-suși și în curêndŭ lŭ va și publica.

Protopresbiterŭ alŭ tractului Chișineului a fostŭ alesŭ la 7/19 Iuliŭ a. c. cu mare majoritate Dr. Ioanŭ *Trailescu*, profesorŭ la seminariulŭ diecesanŭ din Aradŭ.

Conferință episcopéscă. Pe 17 și 18 Augustŭ n. sunt convocați episcopii romano-catolicŭ la o conferință, unde se va stabili modalitatea, cum sê se adreseze episcopatulŭ în cestiunea dreptului matrimonialŭ câtră împêratulŭ.

Orașŭ vechiŭ, după semne de origine dacă, s'au descoperitŭ la Roșiorii din Vede în Româniă, în aduncime de preste 2 metri. Acela se pare a fi în legătură cu altă cetate de pe Dealulŭ Vedei în drumulŭ Turnului. Desgropările inițiate vorŭ face lumină.

BIBLIOGRAFIA.

- X. Programă a Institutului pedagogico-teologicŭ alŭ archidiecesei ortodoxe române din Transilvania în Sibiiŭ pe anulŭ scolaricŭ 1893/4 publicată de Ioanŭ Hannia, directorŭ și profesorŭ. *Cuprinsulŭ*: Afectele în vieța individului și a popórelorŭ, de profes. Dr. *Petru Spană*. — Sciri scolare și cronica institutului. Sibiiŭ, tipariulŭ tipografiei archidieceșane.

XXX. Programă a gimnașului mare publică română de religie ort. răsăritenă din Brașov și a celorlalte școle secundare și primare împreunate cu gimnaziul pe anul școlastic 1893/4. Publicată de direcțiunea școlilor medii. Brașov, tipografia A. Murășianu.

Raportul al XXXI, despre gimnaziul superior fundational din Năsăud pentru anul școlastic 1893/4.

Dl. D. *Voniga* din Giula, cunoscutul nostru poet, pregătește edarea unei scrieri „Despre mișcările și adunările de protestare din 1893 ale Românilor din **Ardel** și Ungaria contra proiectelor religioase ale guvernului ungar”, cu fotografiile conducătorilor acelor adunări. Scrierea va cuprinde 300—400 pag. 8°.

Dl. *Tudor* cavalier de *Flondora*, cunoscutul nostru compozitor, va publica în curând mai multe din plăcutele sale compozițiuni musicale.

Hașdeu în ungar. D. A. *Roman* a tradus în ungar studiul D. Hașdeu „Strat și substrat”, citit în sesiunea generală a Academiei române dela 1892, și acela s'a publicat acum în „Budapesti Szemle” cu notițe de prof. Dr. Marszali.

Nr. 129—1894.

CONCURSŪ.

Pentru anul școlar 1894/5 sunt a se ocupa 10 stipendii à 50 fl., menite pentru eleve de părinți mai lipsiți de mijloce și adăpostite în internatul școlii civile de fete a Asociațiunii transilvane, cari stipendii s'au creat din suma de 500 fl., votată Asociațiunii cu acest scop de adunarea generală din anul 1894 a institutului de credit și economii „Albina” din Sibiu.

Pentru conferirea acestor stipendii se escrie concurs, cu termină până la 25 August 1894. n.

Cererile a se înainta comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român” instruite cu următoarele documente:

1. Carte de botez în original și în copie legalizată.
2. Testimoniu școlastic de pe semestrul II. al anului școlar 1893/4.

3. Atestatū despre condițiunea și starea materială a părintilor.

Sibiiū, din ședința comitetului Asociațiunei trnsilvane, ținută la 3 Maiū 1894.

I. Hannia m. p.,
membru comit.

Dr. V. Bologa m. p.,
secret. II.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 238/1894.

Procesū verbalū

luatū în ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, ținută în 5 Iuniū n. 1894.

Președinte: I. M. Moldovan, președinte. Membrii prezenți: Ioanū Hannia, Ioanū V. Russu, Ioanū I. St. Șiuluțiū, Ioanū Papiū, Zacharia Boiu, Parteniū Cosma, Ioanū Crețu și Nicolae Toganū, bibliotecariū.

Secretariū: Dr. V. Bologa.

Nr. 100/188. Stipendistulū George Văsiū, absolventū de gimnasiū în Sibiiū, cu dto 20 Iuniū 1894, legitiméză sporiulū seū în studii și mulțemesce pentru stipendiulū de 60 fl. la anū, ce i s'a acordatū dela Asociațiune din fundațiunea „Marinovicī“ în 7 Novembre 1891.

— Spre scire. Stipendiulū se declară vacantū și se escrie concursū pentru conferirea lui studentilorū gimnasiali.

Nr. 101/200. Dlū Dr. Nicolaū Maier, protopresbiter în Seliște și directorū provisorū alū despărțēmētului Seliștei, cu dto 8 Iuniū 1894. răspunde la hârtia acestui comitetū Nr. 502/1893 și ursoriulū dto 6 Iuniū 1894, în afacerea constituirei acelu despărțēmētū, că a consultatū inteligența română din Seliște și jurū, și părerea ei este, că între împregiurările actuale acelu despărțēmētū nu se pōte constitui, ci deocamdată se se încorporeze la despărțēmētulū Sibiiului, până când va veni însași inteligența se cēră înființarea unui despărțēmētū acolo.

Cu acestū prilejū restitue lista rectificată a membrilorū Asociațiunei, ce s'a trimisū de aici spre acelu scopū sub Nr. 528/1893.

— Raportulū servece spre sciință, se esmite insē din sinulū comitetului centralū dlū P. Cosma, directorū de bancă, se cerce ca delegatū al comitetului constituirea acelu despărțēmētū.

Nr. 102/213. „Iulia“, cassă de economii în Alba-Iulia, cu dto 25 Iuniu 1894, trimite 10 fl. pentru fondul „George Barițiu“, restituind listele de subscriere Nrii 585 - 589.

— Spre scire cu mulțemită; banii s'a transpusă la cassă, ear listele de contribuire la redacțiune pentru publicare.

Nr. 103/217. Tipografia archidiececană din Sibiiu, cu dto 28 Iuniu 1894. arată că a înaintat până la cōla a 27-a cu culegerea opului „Date istorice despre familiile nobile române“ de dlū cav. de Pușcariu și transpune 25 cōle tipărite pe lângă rugarea: să i se asemneze la cassa Asociațiunei, conformū contulū prezentatū, 350 fl.

— A conto tipăririi opului „Date istorice despre familiile nobile române“ se asemneză la cassa Asociațiunei 350 fl. ca anticipațiune pentru tipografia archidiececană din Sibiiu.

Nr. 104/219. Direcțiunea scōlei civile de fete a Asociațiunei, cu dto 28 Iuniu 1894. Nr. 100. transpune 50 esemplare din programa scōlei publicată pro 1893/4.

— Spre scire, cu observarea, că s'a espedatū câte unū esemplarū la direcțiunea fiă-căruī despărțemētū alū Asociațiunei.

Nr. 105/220. Dlū Dr. Harionū Pușcariu, ca delegatū alū comitetulū pentru scōla civilă de fete și totodată însărcinatū a presida esamenele dela finea acestuī anū scolarū, cu dto 29 Iuniu 1894. raporteză: că esamenele s'aū ținutū conformū programei aprobate de acestū comitetū în 25 - 28 Iuniu a c. sub conducerea Domniei Sale. și că rezultatulū esamenlorū e fostū și de astădată deplin mulțamitoriū, dovadă eclatantă, că scōla civilă de fete a Asociațiunei se află la nivelulū unei scōle bune de felulū seū și în progresivă desvoltare, din care motivū la încheerea solemnă a anulū n'a lipsitū a da în numele comitetulū expresiune satisfacțiunei și mulțamirei față de cei ce contribue la înflorirea scōlei.

În legătură propune, cu privire la studiulū limbei materne, să se întroducă pe viitoriū unū manualū de gramatica limbei române pe lângă bucățile de lectură menite pentru învățamētū, ca să se percurgă și formele gramaticale într'unū modū mai sistematicū, atātū în ce privesce părțile vorbirei, cât și sintacsa.

— Raportulū servește spre plăcută scire și se transpune corpulū didacticū dela scōla civilă de fete, ca să-și deie parerea în privința întroducerii unū manualū de gramatica limbei române.

Nr. 106/221. Judecătoria reg. din Sebeşul săsesc, cu dto 30 Mai, pres. 20 Iunie a. c. Nr. 1315, invită Asociaţiunea, a se presenta la lucrările autentificării cărţilor funduare în urma comasării sevêrşite în hotarul celui opid, cari lucrări se vor începe în 16 Iulie a. c. în Sebeşul săsesc.

— Se autorisează direcţiunea despărţământului Asociaţiunei din Sebeşul săsesc, să represinte şi să îngrijască de interesele Asociaţiunei la lucrările pentru autentificarea cărţilor funduare din acela opid.

Nr. 107/225. Direcţiunea scôlei civile de fete a Asociaţiunei, cu dto 2 Iulie 1894, Nr. 103, transpune spre revisuire şi aprobare protocolul conferenţei corpului didactic, ţinută din incidentul încheerii anului scolar la 29 Iunie 1894.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele :

a) D-şora Matilda Mangesius, profesora la scola evanghelică superioară de fete în Sibiu, care a funcţionat ca profesora de gimnastică la institutul nostru din 1887/8—1893/4, şi-a dat demisiunea din postul său cu începutul anului scolar viitoriu, fiindcă se căsătoreşte, — ceea-ce conferenţa a luat spre scire cu recunoştinţă pentru zelul, cu care a muncit, şi roga comitetul să iee la timp dispoziţiile necesare pentru înlocuirea acestei puteri didactice ;

b) se presentă spre aprobare Regulamentul pentru cursul complementar, ce s'a modificat de conferenţă după trebuinţele actuale ale institutului ;

c) clasificăţiunile elevelor dela finea anului scolar curent, s'a statorit în 24 Iunie a. c. şi se înainteză într'unu exemplar aici ;

d) esamenele publice dela finea anului s'a ţinut conform programei publicate din 25—28 Iunie a. c. sub conducerea Dlu delegat Dr. Ilario Puşcariu, asistându şi dl inspector scolar Emil de Trauschenfels şi un public distins şi numeros ; ear în 28 Iunie s'a ţinut încheerea solemnă a anului scolar cu alocaţiuni acomodate sêrbării din partea dlu delegat şi a directorului ;

e) conferenţa revine la conclusul său din 2 Iunie 1893, prin care a stăruit să se institue în sensul statutului de organizare şi a hârtiei acestui comitet din 15 Octobrie 1892. Nr. 301. o nouă putere didactică, a cărei trebuinţă e neapărată în special pentru

studiul limbii germane, și rîgă comitetul să iee de timpuriu dispozițiile necesare spre acel scop;

f) se comunică declarațiunea dlui Dr. V. Saftu, profesorul seminarială, care a substituită în acestă ană scolară noua putere didactică, a cărei instituire s'a cerut, că e gata a primii și pentru anul viitoră această funcțiune, ceea ce conferința a luat cu plăcere la cunoștință, supunendu-o aprețiarei definitive onoratului comitetă; deasemenea declarațiunea dlui George Dima, profesorul seminarială, că e gata a-și pune și pentru anul viitoră puterile în serviciul institutului nostru.

— Protocolul conferinței corpului didactică dela scôla civilă de fete a Asociațiunei, ținută la încheerea anului scolară în 29 luniă 1894. se ia la cunoștință pe lângă următoarele :

a) d-șorei Matilda Mangesius se exprimă mulțemită pentru bunele servicii, ce a adusă institutului nostru ca profesoră de gimnastică dela începutul anului 1887/8 până la finea anului scolară 1893/4, și i se votază ună presentă în valôre de 50 fl. din incidentul căsătoriei sale; ear pentru prevederea gimnasticeii cu începutul anului scolară viitoră, la propunerea dlui Partenie Cosma, se institue în mod provisoră d-șora Adela Diaconovich din Reșița (Banat), absolventă a preparandiei de stat din Budapesta, cu esamenă de cualificațiune pentru scôlele elementare și cu esamenă specială de cualificațiune pentru gimnastică, pe lângă remunerațiune anuală de 100 fl. cu întrêga provisiune în internatul scôlei;

b) Regulamentul pentru cursul complementară se aprobă în tectulă alăturată la protocolă și se restituie direcțiunei scolare pentru a se tipări și pune în practică cu începutul anului scolară viitoră;

c) punctele 3 și 4 referitôre la clasificățiunile eleveloră, la esamenele publice și la încheerea solemnă a anului scolară, servescă spre sciință;

d) cu privire la cererea conferinței pentru instituirea unei puteri noue didactice, în urma declarațiilor date de puterile didactice aplicate la scôla pro 1893/4, se concludă: pentru prevederea limbii germane în specială în cursurile ordinare și complementară, se institue și pe anul scolară 1894/5 dlă Dr. Vasile Saftu, profesorul seminarială, pe lângă remunerațiune anuală de 400 fl., de asemenea dlă George Dima, profesorul seminarială, pentru prevederea musiceii vocale în cursurile ordinare, pe lângă remunerațiune anuală de 200 fl.; despre ce se încunoscințază pentru orientare.

Nr. 108/227. Direcțiunea scólei civile de fete a Asociațiunei cu datulü 4 Iuliü a. c. Nr. 105, transpune declarațiunea domnişórei Maria Romanü, instituită pro 1893/4 pentru provederea lucrului de mână în cursulü complementarü, că optéză la acéstă funcțiune şi pentru anulü viitorü scolarü, cere însă sê i se urce remunerațiunea dela 200 fl. la 300 fl.

— Cererea se ține în suspensü până la începutulü anulü scolarü viitorü, când se va decide, decă se susține cursulü complementarü şi pentru anulü scolarü 1894/5, ceea ce va atârna dela numărulü elevelorü, carü se vorü insinua pentru acestü cursü supletoriü.

Nr. 109/228. Direcțiunea despărțemântului Asociațiunei din Cohalm, cu datulü 1 Iuliü 1894. Nr. 2, transpune spre aprobare protocolulü aceluï comitetü dto 1 Iuliü c. referitoriü la adunarea generală din aceluï despărțemântü, pentru care s'a statoritü ziua de 3/15 Iuliü 1893 în comuna Cața.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 110/230. Direcțiunea scólei civile de fete a Asociațiunei cu datulü 4 Iuliü 1894. Nr. 106. transpune spre revisuire şi aprobare rațiociniulü scólei civile şi a internatului pro 1893/4, dimpreună cu proiectulü de bugetü pro 1894/5.

— Se predă comisiunei constătătoare din dniï I. St. Şiuluțiü, P. Cosma şi I. Crețu, esmisă pentru esaminarea rațiociniilorü Asociațiunei pro 1893.

Nr. 111/232. Cassariulü Asociațiunei Leontinü Simonescu cu datulü 1 Iuliü a. c. raportéză despre starea cassei Asociațiunei cu finea pătrariului II. alü anulü 1894, şi arată, că chiria pentru alü treilea cuartirü din etagiulü I alü edificiului Asociațiunei este în restanță pe $\frac{5}{4}$ de anü în sumă de 125 fl. 02 cr.

— Spre scire, îndrumându-se cassariulü Asociațiunei se încasseze chiria restanță de 125 fl. 02 cr.

Nr. 112/233. Cassariulü Asociațiunei presentă conspectulü membrilorü Asociațiunei, carü au solvitü tacsele în pătrariulü alü II-lea alü anulü 1894, în suma totală de 36 fl.

— Spre scire, conspectulü se transpune la redacțiune spre publicare.

Nr. 113/234. Tipografia archidiecesană din Sibiiü presentă contulü seü dto 23 Iuniü 1894, despre 192 fl. 90 cr. pentru tipăritulü, broşurarea şi espedarea foii Asociațiunei pe pătrariulü II. din anulü 1894.

— Se transpune la cassa Asociațiunei spre achitare.

Nr. 114/235. Cassariul Asociațiunii, cu datul 1 Iuliu 1894, aduce la cunoscința comitetului, că dna Ana Moga n. Bologa din Sibiu, a oferit 450 fl. chirie anuală pentru cartirul vacant din edificiul Asociațiunii cu începere dela 1 Octobrie a. c.

— Se primesce ofertul de 450 fl. și se autorisază cassariul să incheie contractul de chirie.

Nr. 115/236. Dnul president al Asociațiunii I. M. Moldovanu, cu datul 3 Iuliu 1894, transpune raportul dlui Dr. A. Isacu, avocat in Cluj, dto 25 Iuniu 1894, in cauza lasamintului I. Olteanu.

— Spre scire.

Nr. 116/237. Cu privire la adunarea generala a Asociațiunii din anul curent, la propunerea secretariului II, se decide:

Adunarea generala a Asociațiunii transilvane pentru literatura romana și cultura poporului romanu, couform §§. 14 și 21 din Statutele Asociațiunii, se convocă in opidul Sebesulu sasescu, pe zilele 26 și 27 Augustu 1894. stil. nou, pe langa urmatoarea

Programă:

Duminca in 26 Augustu:

I. Ședința I-a cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea ședinței prin presiul la 10 ore a. m. in localul, ce se va designa spre acestu scop;
2. Raportul generalu despre activitatea comitetului in decursul anului 1893, dimpreună cu conclusele aceluia;
3. Alegerea unei comisiuni de 3 pentru esaminarea raportului generalu, și a unei comisiuni de 3 pentru esaminarea rațiociniului pro 1893 și a proiectului de bugetu pro 1895;
4. Esmiterea unei comisiuni de 3 pentru incassarea tacselor dela membrii vechi și dela cei cari se voru inscrie de nou;
5. Insinuarea propunerilor și a eventualelor interpelari;
6. Raportul comisiunei pentru inscrierea membrilor;
7. Cetirea eventualelor disertatiuni insinuate la timp;

Luni, in 27 August.

II. Ședința a II-a cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea ședinței la 10 ore a. m.
2. Verificarea procesului verbalu din ședința I.
3. Raportul comisiunilor esmise in ședința I.

4. Alegerea secretarului al II-lea, pentru restul periodului 1894—1895.

5. Cetirea eventualelor disertațiuni.

6. Defigerea locului pentru procsima adunare generală a Asociațiunei.

7. Dispozițiuni pentru autenticarea procesului verbală din ședința a II-a.

8. Încheierea ședințeloră adunărei generale.

Se observă, că eventualele disertațiuni aă se fiă prezentate presidiului Asociațiunei în scrisă cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Nr. 117/222. Dlă Partenie Cosma, directoră de bancă în Sibiiă, cu datulă 28 Iuniă 1894, predă acestui comitetă 741 fl. destinați pentru scopuri de binefacere, anume spre a se împărți din acăstă sumă cărți didactice la școlariă români seraci din școlele poporale române din Transilvania.

— Spre scire, având a se transpune acăstă sumă în părți egale Venerabilului consistoriă archidiecesan din Sibiiă și Blajă, spre a se distribuă în scopulă indicată și a ne împărtăși la timpulă seă cele efeptuite.

Nr. 118/. Pentru verificarea procesului verbal.

— se designăză membrii: I. V. Russu, I. St. Șuluțiă și N. Togană, bibliotecariă.

Ședința se încheiă.

D. u. s.

Ioană M. Moldovană m. p.,
președinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretariă II.

S'a verificată. Sibiiă în 8 Iuliă, 1894 n.

I. St. Șuluțiă m. p.

I. V. Russu m. p.

N. Togană m. p.

Nr. 298—1894.

Procesă verbală

luată în ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului română, ținută în 9 Augustă 1894.

Președinte: Dr. Harionă Pușcariă, vice-președinte.

Membrii: I. V. Russu, I. Papiă, Iosif St. Șuluțiă, Partenie

Cosma, I. Crețu, Leontină Simonescu, Ioan Popă de Galați, și Nicolaș Togană, bibliotecar.

Secretari: Dr. V. Bologa.

Nr. 119/264. Comisia esmisă în persoanele dloru I. St. Șulțiu, P. Cosma și I. Crețiu, prin hârtia Nr. 61 și 62 a. c. pentru esaminarea rațiociniului Asociațiunii pro 1893, reaclude cu datul 25 Iuliu a. c. rațiociniul pro 1893, rațiociniul despre ajutorele primite dela societatea „Transilvania“ pentru invățacei meseriași, bugetul Asociațiunii pro 1893 și al scolei civile de fete pro 1894/5 și propune:

a) a provede rațiociniile cu clausula de aprobare, deorece acelea s'au aflat în deplină consonanță cu realitatea și purtate în totă regula;

b) rațiociniile despre distribuirea ajutorelor invățaceilor meseriași, a le trimite societății „Transilvania“ în Bucuresci;

c) bugetul dimpreună cu rațiociniile se se alature la raportul general al comitetului pentru adunarea generală a Asociațiunii din acest an.

— Se primesce.

Nr. 120/277. Comisia esmisă în persoanele dloru I. St. Șulțiu, P. Cosma și L. Simonescu prin hârtia din 14 Iuniu a. c. Nr. 180, subșterne cu datul 3 Augustu a. c. proiectul de spese statoritu în suma generală de 575 fl. 12 cr. în înțelegere cu întreprindătorii apeductului, cari voru introduce apa în localitățile Asociațiunii și a scolei civile de fete, și observă că prețurile sunt reduse cu 10% sub suma prețului de unitate, propune deci a se încuviința acastă întreprindere, ear întreprindătorul se fie avisat, ca fără amânare se se apuce de lucru, încât în decursul acestei luni se fie terminat.

— Se primesce.

Nr. 121/261. Dlă N. Togană, bibliotecarul Asociațiunii, presentă raportul despre starea bibliotecii Asociațiunii cu finea anului 1893, și împărtășesce, că noul catalog al bibliotecii compus de dsa la însărcinarea primită este gata și se pôte retipări.

— Raportul despre starea bibliotecii cu finea anului 1893 servesce spre sciință, și se decide a se adauge la raportul comitetului cătră adunarea generală din anul curent, ear retipărirea catalogului bibliotecii se încredințeză dlui bibliotecariu N. Togană, având a se acoperi spesele din pașalul cancelarii.

Nr. 122/297. Secretariul II. presentă, pentru adunarea generală din anul curent, raportul general despre activitatea comitetului Asociațiunii pe anul de gestiune 1893.

— Se primesce, și se dispune tipărirea lui.

Nr. 123. Pentru verificarea procesului verbală

— se designază membrii: Ioan Papiu, I. Pop de Galați și I. Crețu.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.
vice-președinte.

Dr. V. Bologa m. p.
secret. II.

S'a verificat. Sibii, 14 August 1894 n.

Ioan Papu m. p.

Ioan Popu m. p.

Ioan Crețu m. p.

Nr. 303—1894.

Proces verbală.

luat în ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibii la 11 August 1894 n.

Președinte: Dr. Ilarion Pușcariu, vice-președinte.

Membrii prezenți: I. V. Russu, I. Papiu, I. St. Șuluțiu P. Cosma, I. Pop de Galați, I. Crețu și N. Toganu, bibliotecari.

Secretariu: Dr. V. Bologa.

Nr. 124/239. Direcțiunea despărțământului IV. din Sibii, cu datul 8 Iuliu 1894. subterne protocolul comitetului acelui despărțământ din ședința sa dela 4 Iuliu 1894, convocată prin delegatul acestui comitet, membrul P. Cosma, în scopul alegerii unui director substitut, din cauza greiei îmbolnăvirii a directorului acelui despărțământ dl Nicanor Frateșiu, protosincel și asor consistorial.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

1. s'a luat la cunoscință esmiterea delegatului din sinul comitetului central prin scripta din 14 Iuniu a. c. No. 158, pentru alegerea unui director substitut;

2. s'a ales cu unanimitate de director substitut al acelui despărțământ, până la procsima sa adunare generală, dl P. Cosma, director de bancă în Sibii;

3. s'a decis să se țină adunarea gen. a despărțământului în Ocna Sibiului în luna Septembrie a. c., cu abatere dela terminulă prescrișă în § 10 din Regulamentul, deoarece acelă terminulă coincide cu secerișulă, când cei mai mulți membri ai Asociațiunii nu potă lua parte la adunarea generală, și cară eventuală ar lua parte, nu se află încă în poziție de a contribui la mijlăcele. menite pentru ajungerea scopurilor Asociațiunii, în acea măsură, în care după terminarea secerișulă ar dori și ar puté contribui;

4. s'au esmisă 2 delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii din acestulă an în persănele d-loră G. Dima profesoră seminarială și Dr. N. Vecerdea avocat.

— Protocolulă cu conclusele sale servece spre sciință cu aprobare.

Nr. 125/243. Dl Eliseiu Mezei, absolvent al seminariului teologic din Sibiu și stipendistă al Asociațiunii, cu datulă 1 Iuliu a. c. înainteză absolutoriulă seu teologică, drept legitimare pe anul din urmă ală studiulă seu, și mulțemesce pentru ajutoriulă primită.

— Legitimarea servece spre scire.

Nr. 126/244. Diă. N. Garoiă, adv. în Zernesci și dir. despărțământulă Asociațiunii de acolo, cu datulă 11 Iuliu a. c. Nr. 32, la provocarea acestulă comitetă din 14 Iuniă c. Nr. 183, raporteză următorele:

1. adunarea generală a acelulă despărțământă din 1893 a decis să se țină procsima adunare a despărțământulă în comuna Vlădeni a treia și de Rusaliă din 1894, dar la cererea motivată a comunei numite s'a amănată mai spre tōmnă;

2. la adunarea generală a Asociațiunii din anulă curentă va participa ca delegat al despărțământulă dlă N. Garoiă cu alți membri de acolo;

3. tacsele incassate dela 22 membrii ordinari pro 1893 s'au transpusă deja la cassa centrală; nu s'au incassat încă tacsele pro 1892 și 1893 dela 2 membrii și dela unulă pro 1893; tacsele pro 1894 nu s'au incassat încă, deoarece membrii obicinuescă a le solvi cu prilejulă adunării generale cercuale;

4. lista membrilor din acelă despărțământă s'a înaintată în 5 Ianuariă a. c. sub No. 28 și de atunci nu s'a alterată numărulă membriloră.

— Spre scire.

Nr. 127/246. Dlă Vasiliă Hossu, protopopă în M. Oșorheiă și directorulă despărțământulă de acolo, cu datulă 10 Iuliu a. c. Nr. 41 raporteză despre modificările petrecute în lista membrilor din

acelui despărțământ, și că adunarea generală a despărțământului este convocată pe 20 Iuliu a. c.

— Spre scire.

Nr. 128/247. Direcțiunea despărțământului Asociațiunii din Cǎhalmǔ, cu datulǔ 15 Iuliu a. c. Nr. 4, aratǎ, cǎ nu s'a pututǔ ține adunarea generalǎ aceluǔ despărțământ convocatǎ pe 3/15 Iuliu a. c. în comuna Cața, deórece n'a obținutǔ dela oficiulǔ pretorialǔ concesiunea cerutǎ, va lua însǎ dispozițiǔ sǎ se pótǎ ține mai târziu.

— Spre scire.

Nr. 129/249. Compactorul de cǎrți dlǔ Franz Neuzil presentǎ contulǔ dto 14 Iuliu 1894 despre 3 fl. 90 cr., pentru compactarea foi Asociațiunii pe anii 1891, 1892, 1893, în câte 2 esemplare.

— Se transpune oficiulǔ de cassǎ al Asociațiunii spre achitare.

Nr. 130/251. Dlǔ Dr. Ioanǔ Popǔ, vicariǔ în Nǎsǔd și directorulǔ despărțământului Asociațiunii de acolo, la provocarea acestuǔ comitetǔ din 14 Iuniǔ a. c. Nr. 183, subșterne cu datulǔ 18 Iuliu a. c. Nr. 5, lista rectificatǎ a membrilor Asociațiunii din aceluǔ despărțământ și comunicǎ totodatǎ, cǎ adunarea generalǎ a despărțământului este convocatǎ pe 29 Iuliu a. c. în Sǎngeorgiu.

— Spre scire.

Nr. 131/252. Dlǔ Simeon Munteanǔ, notariǔ în Blajǔ, cu datulǔ 20 Iuliu a. c. cere, sǎ se voteze unǔ ajutoriu resp. sǎ se propunǎ la procsima adunare generalǎ crearea unuǔ stipendiǔ pentru eleve ce dorescǔ a se cualifica pentru cariera invǐțătoreascǎ, și în casǔ de crearea unuǔ stipendiǔ cu acǎstǎ menire, sǎ se voteze fiicei sale Elena pentru pedagogiuǔ din Clujǔ ori Budapesta.

— Neavǐnd Asociațiunea fond cu asemenea menire, cererea nu se póte încuviința.

Nr. 132/256. Direcțiunea seminariuluǔ teologicǔ-pedagogicǔ gr. or. romǎnǔ din Sibiuǔ, transpune un esemplarǔ din programa aceluǔ institutǔ publicatǎ pro 1893/4.

Spre scire cu mulțemitǎ, pe lângǎ observarea, cǎ s'a transpus la biblioteca Asociațiunei.

Nr. 133/257. Direcțiunea despărțământului Asociațiunii din Clujǔ, la provocarea acestuǔ comitetǔ Nr. 183/1894, așterne cu datulǔ 24 Iuliu a. c. Nr. 12, lista rectificatǎ a membrilor Asociațiunii din acel despărțământ, și notificǎ totodatǎ, cǎ adunarea generalǎ a despărțământului este ficsatǎ pe 9 August a. c. n.

— Spre scire.

Nr. 134/259. Universitatea săsască din Sibiiu trimite un esemplară din „Verhandlungs-Protocholle der General-Versammlung der sächsischen Universität etc. vom 18 bis 22 December 1893.“

— Spre scire cu mulțămită, pelângă observarea, că s'a transpus la bibliotecă Asociațiunei.

Nr. 135/260. Administrațiunea țiarului politicu „Dreptatea“ din Timișóra, trãnsune contulũ dto 25 Iulie a. c. despre 37 cr. pentru un inseratũ publicatũ grãtuitũ, cerẽndũ numai tacsã de timbru și portulũ postalũ.

— Spre scire cu mulțămită, ẽr contulũ se transpune oficiulũ de cassã al Asociațiunei, spre achitare.

Nr. 136/262. Dlũ Demetriũ Moldovanũ, protopresbiterũ în Sighișóra și directorulũ despãrțemẽntulũ Asociațiunei de acolo, la convocarea acestũ comitetũ Nr. 183/1894, subșterne protocóelele comitetulũ aceluĩ despãrțemẽntũ din ședințele de la 10 Maiũ și 10 Iuliũ 1894. n.

Din cuprinsulũ protocóelorum se constată urmãtórele:

1. s'a decis sã se ținã prima adunare generalã a despãrțemẽntulũ aceluia la 8/20 Septembrie a. c. în Șighișóra, cu abatere dela § 10 din regulamentũ, deórece timpulũ normatũ în regulamentũ spre aceluĩ scopũ, este cel mãi nefavorabilũ, fiindũ poporulũ nostru pe-atunci fórte ocupatũ cu lucrurile de câmpũ, încãt nu se aflã ți potrivitã în care s'arũ putã aștepta o cercetare numerosã a adunãrii;

2. s'a statorit programa adunãrii generale amintite.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 137/263. Dlũ Dr. Aurelũ St. Șuluțiu, profesor, dãruește pentru biblioteca școlei de fete a Asociațiunii urmãtórele opurĩ:

1. Molière, Oeuvres complètes, 3 tom.

2. Musset, Premières poésies, 1 tom.

3. Musset, Poésies nouvelles, 1 tom.

— Spre scire cu mulțămită, pelângã observarea, că s'au transpus direcțiunei școlare, spre încorporare la biblioteca școlei.

Nr. 138/265. Direcțiunea despãrțemẽntulũ Asociațiunii din Abrud, cu datulũ 26 Iulie a. c. respundẽndũ la recercarea acestũ comitetũ din 25 Novembre 1893, Nr. 504, subșterne lista membrilor Asociațiunii din aceluĩ despãrțemẽntũ, cari au solvitũ tacsele pe mãi mulți ani în sumã de 221 fl., transpuși aici cu raportulũ direcțiunii din 12 Decembre 1893.

— Spre scire, avẽndũ a se publica lista în organulũ Asociațiunii.

Nr. 139/266. Dlă Basiliu Rațiu, vicariu în Făgăraș și directorul despărțământului Asociațiunii de acolo, la convocarea acestui comitetă Nr. 183/1894, subșterne în 30 Iuliă a. c. protocolulă adunărei generale acelu despărțământă din 15. Octobre 1893, comunică totodată numele delegațiloră despărțământului la adunarea generală din anulă curență în persónele Dloră: Dr. Stefană Popă și Dr. N. Șerban, așterne în șfirșită lista rectificată a membrilor, pe lângă observarea, că tacesele se voră incassa și transpune mai târđiă.

Din cuprinsulă protocolului se constată următoarele:

1. s'a luată la ocunoscintă raportulă subcomitetului despre activitatea sa din 1893, dimpreună cu rațiociniulă acelu ană;
2. s'au încassat tacese dela membrii, la acea adunare, în sumă de 392 fl.

— Protocolulă adunărei generale acelu despărțământă din 1893, dimpreună cu lista rectificată a membriloră, servesce spre scire; eară tacesele se așteptă mai târđiă.

Nr. 140/278. Dlă Iosifă Gomboș, proprietariă și candidată de preotă în Vidra de susă, la însărcinarea verbală a vicepreședintului Asociațiunii Dr. Ilarion Pușcariă, împărtășesce cu datulă 2 Augustă 1894, părerea sa referitóre la condiționale, între cari s'ar puté vinde mai cu folosă, realitățile din lăsămëntulă fericitulă Avramă Iancu; în legătură abđice de ofertulă, ce dēnsulă a făcută comitetului în acestă obiectă spre scopulă întemeiărei unei reuniuni agricole acolo și cere se f-se dee în chirie casele fericitulă A. Iancu, cel puțină pe ună intervală de 6 ană, pelângă chirie anuală de 30 fl. solviți totdeună anticipativă, obligându se a plăti contribuția anuală și spesele comunale, precumă și reparaturile mai mici.

— Părerea dlui Iosifă Gomboș, proprietariă și candidată de preotă în Vidra de susă, cu privire la condiționale pentru vinderea realitățiloră din lăsămëntulă fericitulă A. Iancă, se acceptéză și se comunică dlui Dr. Vasile Preda, avocată în Cămpeni și delegatulă comitetului în cestiune, ca pe basa acelu comunicată se publice și se sēvērșescă la timpă potrivită vinderea realitățiloră Asociațiunii din lăsămëntulă fericitulă Avramă Iancă pe calea licitării publice și despre resultată a ne raporta.

Abđicerea ofertului, făcut de dlă Iosifă Gomboșă cu privire la realitățile de sub întrebare, servesce spre sciință; ér inchirierea caseloră fericitulă A. Iancu dlui Iosifă Gomboșă se acceptéză

între condițiile oferite de d-sa, despre ce se încunoscînteză delegatul comitetului Dr. V. Preda, avocat în Câmpeni, cu autorizarea de a încheia contractul de chirie în numele comitetului.

Nr. 141/271. Dl. Parteniș Cosma, ca delegat al comitetului emisă prin hîrtia din 5 Iuliu a. c. Nr. 200, pentru constituirea despărțemîntului Asociațiunei din Seliște și juru, cu datulu 3 Aug. 1894, reaclude anteactele comunicate în cestiune, dimpreună cu un esemplariu din convocatoriulu adunării de constituire și protocolulu aceleia, la care este alăturată o declarație dto 10 Iuliu 1894, a dlui Dr. N. Maier, protopresbiteru în Seliște și directoru provisoriu al despărțemîntului aceleia, încredințat cu constituirea și conducerea lui, și arată următoarele :

a) despărțemîntulu Seliștei, în adunarea sa de constituire din 10/22 Iuliu 1894, s'a constituitu în modul următoriu: directoru dl. Dr. Liviș Branș de Lemény, protopretoru în Seliște, membri în comitetu: Dr. Nicolae Calefariu, medic comunalu în Seliște, Dr. George Prunașu, medic cercualu în Orlatu, Nicolae Hențu, notariu în Seliște, Ioanș Ivanș, notariu în Garariulu și Romulu Simu, învțătoriu dirigentu în Orlatu; ear pentru casuri de împedecare s'a alesu de vice-directoru dl. Dr. N. Calefariu;

b) s'aș insinuatș și primitu 7 membri noi ordinari și 13 ajutători, dela cari s'a încassatș în totalu 62 fl., remânendũ acestã sumã la subcomitetu, spre a se administra conform regulamentulu;

c) s'aș alesu doi delegați ai despărțemîntulu, în persoanele dloru Dr. L. Branș de Lemény și N. Hențu, pentru adunarea generalã a Asociațiunei din anul curenț.

— Resultatul constituirei despărțemîntulu Seliștei prin delegatul comitetulu dl. Parteniș Cosma, sãvșșitã în 22 Iuliu 1894 st. n., se ia la cunoscințã cu aprobare; ear protocolulu adunãrei de constituire, dupã ce acestu actũ s'a fãcutũ în modũ tendențiosũ obiectũ de discuție în publicitate, se publicã per estensum în organulu Asociațiunei, pentru ca publiculu, ce eventualu s'ar interesa, sã-și facã însuși judecata sa din starea fapticã a lucrurilor. Incãț privesece invinuirile cuprinse în declarațiunea dlui Dr. Nicolaș Maierũ, cã dsale mãi vãrtosu pentru aceea nu i-a succesũ constituirea despărțemîntulu în cursũ de aprupe patru ani, pentru cã cei mãi mulți din acelu cercũ aũ trebuitũ sã-și impunã reserve seriøse față cu modulũ de conducere alu Asociațiunei observatũ în timpulũ din urmã, față cu spiritulu, ce nu corespunde intențiilor acelora, cari aũ întemeiat'o, pentru cã de și seliștenii în

trecută au contribuită mii de floreni la fondurile Asociațiunii, nu se ține contă nici de o justă cerere a loră; că comitetele Asociațiunii nu se constituescă în conformitate cu devisa ei, ci după interese particulare, și că și scôla de fete este întemeiată și condusă după nisce considerațiuni, pe care poporulă din aceluă cercă nu le aprôbă, — comitetulă le declară de neîntemeiate, de frase deșerte, cu care crede, că-și va puté scusa dsa neactivitatea de aprôpe patru ani, și acésta cu atâtă mai vêrtosă, că în calitatea sa de directoră provisoră, încredințată din partea acestuă comitetă cu constituirea și conducerea despărțemântuluă, nici odată n'a rapôrtată despre impedimente de asemenea natură. Conducerea Asociațiunii și în timpulă din urmă este totă cea observată dela înființarea ei, spiritulă totă același, comitetulă este eflucsulă aceloră membri ai Asociațiunii cari se interesază și cercetéză adunările ei generale, compusă din aceia, cari sunt cu tragere de inimă cătră Asociațiune, ear scôla de fete și conducerea ei corespunde pe deplin intențiuniloră aceloră, cari au întemeiată o și o susțină, spre mulțemirea generală. Ce felă de considerațiuni ar fi acelea, care se afirmă, că poporulă din Sêliște nu le-ar aprôba? — comitetulă nu le cunósce, din contră scie, că scôla Asociațiunii a adăpostită și eleve din Sêliște spre deplina mulțemire a părințiloră. Nu are cunoscință acestă comitetă „nici de mii de floreni“ vêrsate de Sêlištenă în fondurile Asociațiunii, cu atâtă mai puțină de vre-o justă cerere a loră, de care nu s'ar fi ținută contă.

Nr. 142. Pentru verificarea procesuluă verbală

— Se designéză membrii: Ioană Papiu, I. Crețu și I. Popă de Galați.

Ședința se închee.

D. u. s.

Dr. Ilarionă Pușcariă m. p.,
vice-peședinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secret. II.

S'a verificată. Sibiiă 15 Augustă 1894.

Ioană Papiu m. p.

I. Popă m. p.

Ioană Crețu m. p.

Procesul verbal

luată în adunarea cercuală de constituire a despărțământului Seliște al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Seliște la 22 Iuliu n. 1894, conform convocării de dto 12 Iuliu n. a. c. alăturată aici sub /. *)

I.

Dl. Parteni Cosma ca delegat al comitetului central ocupându presidiul, cu consământul adunării r. g. pe dl. înv. țătoriu dirigent din Orlat Romul Simu se ocupe locul de secretari ad hoc.

Dl. Romul Simu, primind oficiul de secretari ad hoc, — adunarea se declară de constituită.

II.

Se dă cetire mandatului comitetului central de dto 5 Iuliu Nr. 200, alăturat aci sub 2 /. prin care contra propunerii dlui Dr. Nicola Maier, ca director provisor în sarcina de comitetul central cu organizarea acestui despărțământ, de „a se incorpora acestu despărțământ la despărțământul Sibiului până când va veni chiar inteligența să c. r. înființarea lui”, esmite din sinul se pe dl. Partenie Cosma, ca să încerce constituirea despărțământului, ear imediat după acestu dl. președinte prin un discurs compendios, în care arată însemnătatea culturală a despărțământului Asociațiunii pentru poporul acestui cerc, primit cu „se tr. e. c. a.” din partea publicului,

— Declară adunarea de deschisă.

Se dă cuv. ntul dlui Dr. Nicola Maier, carele spre a justifica neactivitatea acestui despărțământ dela înființarea lui până astăzi, dă cetire declarațiunii alăturate aci sub 3 /. în care se afirmă, că d. nsul a încercat de trei ori a-l constitui, dar înzadur, pentru că unii din cei chemați n. au participat, prete. c. t. ndu nisce cause formale, dar cei mai mulți au trebuit să-și impună reserve seriose față cu modul de conducere al „Asociațiunii”, observat în timpul din urmă, față cu spiritul, care după opinia generală „a lumii de aci” nu corespunde intențiilor acelora, cari au fundat-o, — pentru că de și Seliștenii în trecut au contribuit mii de floreni la fondurile Asociațiunii, nu se ține cont nici de o justă cerere a lor, că comitetele „Asociațiunii” nu se constituiesc

*) Acestu proces verbal se publică conform deciziunii On. Comitetului central dela 11 August a. c. Nr. 141/271, (veđi pag. 266). Red.

în conformitate cu deviza ei, care este „literatura și cultura“, ci după interese particulare, că și școala de fete a Asociațiunii este întemeiată și condusă după nise considerațiuni, pe care poporul din acest cerc nu le aprobă.

Președintele observă, că primesce să se alătore la procesul verbală această declarațiune, motivele le consideră însă numai de pretecest pentru scusarea neactivității de patru ani, pentru că nici odată dl. Dr. Maieru n'a raportat la comitetul despre existența bănelilor enarate în declarațiunea citită, care decă într'adevăr există, nu le putea retăce. De altmintre acelea sunt numai nise frase generale, fără a se dovedi în mod pozitiv cele ce se afirmă.

Dl. Dr. Liviu Bran de Lemény, simțindu-se atins personal prin unele afirmațiuni ale dl. Dr. Maieru, cere cuvântul și își exprimă părerea, că s'ar fi putut constitui acest despărțământ și că ar fi putut arăta rezultate frumoase, decă dl. Dr. Nicolau Maieru, încredințat cu constituirea lui, s'ar fi interesat de înaintarea scopurilor nobile ale Asociațiunii. Provocă în fine pe toți cei prezenți, „să dăm mână cu mână“ în aceste timpuri grele, când suntem atacați din toate părțile, și făcându-ne membrii, să sprijinim cu dragă inimă „Asociațiunea transilvană“.

Cu acestea

— incidentul se declară de încheiat.

III.

Se pune la ordinea zilei punctul 2. din program:

„Primirea de membrii noi“.

Președintele face atenție pre cei prezenți, cari încă nu ar fi membrii, că după regulamentul la constituire pot participa și membri ajutători cu vot decisiv deopotrivă cu cei ordinari, și că la desbateri numai membrii pot participa, deci rogă pe toți aceia, cari reflectează să participe la pertractarea obiectelor, ce urmează, ca încât n'ar fi membrii, să se facă, și în acest scop

suspendă ședința pe 15 minute.

După redeschidere:

Dl. Nicolau Hențiu transpune la birou 5 fl. tacsă de membru vechi del. comuna Apoldul inferior, precum și 5 fl. del. notariul din Apoldul inferior Ioan Măcelariu, care se însinuă ca membru nou; după aceea se constată, că s'au înscris de membrii noi:

a) ordinari:

Ioan Ivanu, notariu în Gurariul solvind fl. 5 și 1 fl. pentru diplomă, fl. 6; Dr. George Prunașiu, medic pretorial în Orlatu

fl. 5; Ilie Măcelariu, proprietariu în Gurariului fl. 5; Ioan Bunea, notariu în Cacova fl. 5; Ioan Manta, preot gr. ort. în Gurariului fl. 5 și 1 fl. pentru diplomă fl. 6; Ioan Stan Banciu; comerciant în Seliște fl. 5 și 1 fl. pentru diplomă fl. 6; Nicola Romanu, comerciant în Seliște fl. 5 și 1 fl. pentru diplomă fl. 6.;

b) ajutatori:

Antonie German, primariu în Aciliu; Nicola Mosora, primaru în Seliște; Paul Banciu, primaru în Tilișca; Demetriu Suci, primaru în Vale; Michail Stoica, directoru scolaru în Seliște; Ioan Cosma, notaru în Vale; Avram Acilencu, notariu în Galeș; Comuna politica Galeș; Demetriu Chirca, invetatoriu în Seliște; Constantin Hertza, contabilu în Seliște; Cornelia M. Stoica din Seliște; Ioan Popa, preot gr. or. în Seliște, dela toti cate 1 fl.

Punendu-se la votu primirea membrilor insinuatii,

— Se primescu:

Ioan Măcelariu, Ioan Ivanu, Dr. George Prunasiu, Ilie Măcelariu, Ioan Bunea, Ioan Manta, Ioan Stan Banciu, Nicola Romanu de membrii ordinari; ear Antoniu Gherman, Nicola Mosora, Panteleimon Banciu, Demetriu Suci, Michail Stoica, Iov Cosma, Avram Acilencu, Comuna politica Galeș, Demetriu Chirca, Constantin Hertza, Cornelia M. Stoica și Ioan Popa de membrii ajutatori.

IV.

Se pune la ordinea zilei punctulu 3 din program:

„Constituirea despărtământului, adecă alegerea comitetului, carele constă din unu directoru și 6 membrii (Regulamentu §. 13 alinia 1)⁴.

Dlu Ioan Bratu, invetatoriu în Tilișca se insinua la cuventu.

Președintele i observă, că nu-i pôte da cuventu, fiind-că nu este membru; decă voesce însă să participe la desbatere, să se facă celu puțin membru ajutatoru cu tacsă de 1 fl.

Dlu Bratu după acêsta se insinua de membru ajutatoru cu tacsă de 1 fl.

Punendu-se la votu primirea,

— Dlu Ioan Bratu se dechiară de membru ajutatoru.

Luându acum cuventu dlu Ioan Bratu, vorbesce și elu în sensulu dechiarățiunii dlu Dr. Maieru și în specialu nu este mulțamitu cu scola de fete a Asociațiunii, de carea nu se pôte folosi poporul, fiind spelele împreunate cu susținerea în internatulul ei prea mari, apoi insinua, că în numele se și a mai multor soți

ai seî din cei prezenţi, voiesce se dea şi elă o declaraţiune în scrisă la procesul verbală.

Preşedintele îi reflectă, că decă soţii d-sale sunt membrii ai Asociaţiunei, pôte se dea dechiarăţiunea, carea se va alătura la procesul verbală, decă însă soţii lui nu sunt membrii, nu o admite, pentru-că acesta nu este nici adunare de popor, nici conferenţă, ci este adunarea unui despărţământă ală Asociaţiunei, la care nu se potă pertracta alte obiecte, de câtă cele cuprinse în program, şi nu potă participa la desbaterea loră nici cã cuvântulă nici în scrisă decâtă numai membrii „Asociaţiunei“. Decă dnulă Bratu pôte presenta dechiarăţiunea în numele seş, seş pôte spune cu gura ce conţine acea dechiarăţiune.

Dlă Bratu dice, că soţii d-sale nu sunt membrii ai Asociaţiunei şi că numai în numele seş nu voesce se cetescă dechiarăţiunea, ci se alătură la ceea a dlui Dr. Maieră.

Cu acestea se închee incidentulă, şi ne mai insinuându-se nimenea la cuvântă, ar urma votarea; preşedintele nu pôte lăsa însă fără nici o reflecşiune cele afirmate de dlă Bratu despre scôla de fete a „Asociaţiunei“, ci observă: că scôla aceea deja acuma, în scurtulă timp dela înfiinţarea sa, se pôte susţine cu totă dreptulă că-şi împlinesce cu multă succesă misiunea. Nu este ea înfiinţată pentru tôte copilele din popor, pentru cară sunt scôle în tôte comunele, ci este înfiinţată pentru crescerea şi instruirea în spirită naţională a aceloră copile, care până aici erau necesitate se-şi cerce cultura în institute străine

Fôrte multe din aceste eleve sunt deja răspândite prin tôte unghiurile locuite de români, şi ca totă atâti apostolă contribuesc în mod însemnată la deşteptarea şi conservarea simţului naţională şi la răspândirea culturei naţionale în poporă.

Decă în modă mijlocită totă pentru cultura poporului română operază acea scôlă, ear întreţinerea în internatulă ei este mai efină decâtă la oră-care scôlă de aceea categorie.

După acestea purcedându-se la votare, cu unanimitate — se proclamă:

a) de directoră ală despărţământului dlă Dr. Liviă Brană de Lemeny, ear

b) de membrii ai subcomitetului:

1. Dr. Nicolaă Calefariă, medic în Selişte,
2. Dr. George Prunaşă, medic în Orlată,
3. Nicolaă Henţiă, notariă comunală în Selişte,

4. Demetriu Banciu, farmacistu in Seliste,
5. Ioanu Ivanu, notariu comunalu in Gurariulu, si
6. Romulu Simu, invetatoriu dirigentu la scola graniteresca din Orlatu.

Dr. Liviu Branu de Lemeny multemindu in numele seii si ale membrilor subcomitetului pentru incredere, promite, ca se va nusi a inainta dupa putinta interesele Asociatiunii in noulu despertementu, totodata propune insu, ca pentru cas de impiedecare a directorului se se alega dintre membrii subcomitetului unu vice-directoru.

Punendu-se la votu propunerea,
— se primesce, si se alege de vice-directoru Dr. N. Calefariu.

V.

Urmeza la ordinea zilei punctulu 4 din programu:

„Alte obiecte din cele normate in § 12 alu Regulamentulu“.
In lipsa de alte propuneri se constata, ca sub durata acestei adunari au intratu tacse

- a) dela 8 membri noi ordinari a fl. 5 = fl. 40.
- b) pentru 4 diplome a fl. 1 = fl. 4;
- c) dela unu membru vechiu ordinariu fl. 5;
- d) dela 13 membri ajutatoari a fl. 1 = fl. 13. — Totalu fl. 62, care suma se predala manile dlui Dr. N. Calefariu, ca dupa constituirea subcomitetului, se o predee cassariulu aceluia, avendu subcomitetulu a o administra conformu regulamentulu.

VI.

Se pune la ordinea zilei punctulu 5 din programu:

„Alegerea a doi delegati pentru adunarea generala a Asociatiunii convocata pe 26 si 27 Augustu in Sebesulu sasescu, si
— se alegu dnii Dr. Liviu Branu de Lemeny si N. Hentiu.

Exhaustiatu fiindu programulu, presedintele multamindu membrilor pentru zelulu doveditu prin participare la acesta adunare, intr'unu apelu caldurosu indamna pe membri la unire, zelu si abnegatiune pentru interesele vitale ale Asociatiunii transilvane, dovedindu-le, ca in modul acesta servescu cele mai marete idealuri ale scumpului nostru poporu;

ear dlui Dr. Liviu Branu de Lemeny in numele adunarii multemindu dlui presedinte pentru tactulu si moderatiunea, cu care a efectuitu constituirea acestui despertementu,

— adunarea se dechiarala de incheiatu.

Datu ca mai susu.

Parteniü Cosma m. p.,
presedinte.

Romulu Simu m. p.,
notar ad hoc.

Rectificare. In Nr. 7, p. 210 la notiua: Ministrulu r. de culte a se ceti in locu de „nationala“ „raionala“.